

Bruselis, 2015 12 02
COM(2015) 625 final

2015/0281 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl kovos su terorizmu ir pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR dėl kovos su terorizmu

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Teroro aktai yra vienas iš sunkiausių visuotinių vertybių – žmogaus orumo, laisvės, lygybės ir solidarumo, pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms – pažeidimų ir vienas iš pavojingiausių išpuolių prieš demokratijos ir teisinės valstybės principus, kuriais yra grindžiama Europos Sąjunga. Svarbu turėti tinkamas priemones, skirtas apsaugoti ES piliečius ir visus ES gyvenančius žmones, veiksmingai ir proporcingai kovoti su tokiais pažeidimais, kad būtų tinkamai atsižvelgta į grėsmes, su kuriomis susiduria ES, ir išsaugota visuomenė, kurioje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir lygybė.

Pastaraisiais metais terorizmo grėsmė išaugo ir išplito. Europos saugumo darbotvarkėje¹ Komisija ES kovos su terorizmu sistemos modernizavimą nustatė kaip prioritetą ir paskelbė ketinanti atnaujinti galiojančius šios srities baudžiamosios teisės aktus, kad būtų sprendžiami naujieji uždaviniai. Komisijos 2016 m. darbo programoje² buvo paskelbtas teisės akto pasiūlymas peržiūrėti Pamatinį sprendimą dėl kovos su terorizmu, nes valstybės narės vis dažniau susiduria su reiškiniu, kai vis didesnis skaičius asmenų keliauja į kitą šalį terorizmo tikslais ir grįžę kelia grėsmę.

Šie asmenys dažnai vadinami „užsienio teroristais kovotojais“. Pats reiškinytis nėra naujas, tačiau jo mastas ir asmenų, vykstančių į konfliktų zonas, ypač Siriją ir Iraką, dalyvavimo teroristų rengime ar kovos su teroristinėmis grupėmis tikslais, gausa neturi precedento. Naujausios Europolo ataskaitos dėl terorizmo padėties ir tendencijų Europos Sąjungoje (TE-SAT)³ analizė rodo, kad reiškinio mastas didėja: 2014 m. pabaigoje skaičiuota, kad bendras iš ES į konflikto zonas išvykusių asmenų skaičius viršijo 3 000, o dabar manoma, kad jis pasiekė 5 000. Pranešama, kad per tą patį laiką kai kuriose valstybėse narėse padidėjo ir grįžusiųjų skaičius. Valstybės narės pranešė, kad tai kelia didelę grėsmę saugumui.

Kaip pabrėžia Europolas, „*nors gali būti, kad tik nedidelis grįžusių kovotojų kontingentas gali būti aktyviai pasirengęs vykdyti išpuolius ES, asmenys, kurie buvo nuvykę į konflikto zonas, ir toliau kelia didesnę grėsmę visoms ES valstybėms narėms. Gali būti, kad kovotojai grįžta ne tik užmezgę ryšius, bet ir įgiję kovinės ir operatyvinės patirties, todėl jie yra pajėgūs surengti veiksmingesnius ar daugybinius išpuolius, ir gal tapti sektiniais pavyzdžiais panašiai mąstantiems jaunuoliams. Be to, tie, kurie nedalyvauja planuojant išpuolius, gali aktyviai verbuoti kitus, užsiimti jų radikalizacija, pagalbine veikla ir lėšų rinkimu*“.

Europos teritorijoje 2014 ir 2015 m. įvykdyti išpuoliai, kurių kulminacija tapo neseni 2015 m. lapkričio 13 d. vakaro išpuoliai Paryžiuje, tapo tragišku įrodymu, kad ši rizika gali tapti visai reali ir todėl reikia didinti ES gebėjimą reaguoti, atsižvelgiant į grėsmes. Tyrimas dar nebaigtas, bet iš jau turimos informacijos galima spręsti, kad užsienio teroristai kovotojai susiję su mažiausiai šešiais 2015 m. įvykdytais ar planuotais teroro išpuoliais: teroristai arba buvo patys nuvykę į konflikto zonas (pvz., Jemeną, Siriją), arba atlikti teroro aktus juos įkvėpė ar tiesiogiai paskatino kiti šiuo metu Sirijoje esantys asmenys.

¹ COM(2015) 185 *final*, 2015 m. balandžio 28 d.

² COM(2015) 610 *final*, 2015 m. spalio 27 d.

³ <https://www.europol.europa.eu/content/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2015>.

Nors dauguma nuo 2014 m. ES įvykdytų teroro aktų buvo pavieniai teroristiniai išpuoliai, lapkričio 13 d. teroristiniai išpuoliai Paryžiuje parodė, kad egzistuoja pažangesnių veiklos metodų ir didesnio masto išpuolių (kuriuos vykdo keletas sprogmenimis ir šaunamaisiais ginklais ginkluotų kovotojų) rizika.

Didžiausią susirūpinimą kelia užsienio teroristai kovotojai, tačiau nereikėtų menkinti vietinės kilmės teroristų, pavienių radikalių pažiūrų teroristinių išpuolių vykdytojų ir „nepatenkintų“ teroristų keleivių (pvz., konfiskavus pasą) keliamos grėsmės. Per pastaruosius 12 mėn. ES ir kitose Vakarų šalyse (pvz., JAV, Kanadoje ir Australijoje) užfiksuoti keli tokie išpuoliai ir nepavykę teroristinių išpuolių mėginimai.

Terorizmo grėsmė dėl jos tarpvalstybinio pobūdžio neapsiriboja kelionėmis į konflikto zonas trečiojoje šalyje. Stengdamiesi nesukelti įtarimų, teroristai naudoja vengimo metodus: jie keliauja ES viduje ir gali tranzitu keliauti per kitas, ne savo gyvenamosios vietos ir (arba) pilietybės šalis, kad išvengtų patikrinimų sienos kontrolės ir stebėjimo punktuose. Be to, ES neseniai įvykdyti išpuoliai rodo, kad teroristai į kitas valstybes nares keliauja vykdyti išpuolių arba dėl logistinių priežasčių (pvz., finansavimo ar ginklų pirkimo).

Teroristinės grupės įrodė turinčios gebėjimų naudotis internetu ir pažangiomis naujomis ryšių technologijomis, jų pagalba skleisti propagandą, bendrauti su galimais užverbuoti žmonėmis, dalytis žiniomis, planuoti ir koordinuoti veiklą. Ypač daug naujų bendravimo su tikslinėmis pažeidžiamomis grupėmis ir verbavimo ir (arba) savarankiškos radikalizacijos galimybių radikalioms ir teroristinėms grupėms suteikė internetas ir socialinė žiniasklaida.

Naudojant aukštos kokybės komunikacinę medžiagą (žurnalus, vaizdo įrašus) ir laikantis decentralizuoto požiūrio, kuriam palankesnes sąlygas sudaro įvairių paskyrų sukūrimas socialinės žiniasklaidos platformose, galima greitai platinti teroristinę ir radikalą turinio medžiagą tam nuolat pritaikant informacines technologijas. Internetas tapo pagrindine priemone, kurią naudodami teroristai skleidžia propagandą ir viešus grąsinimus, šlovina žiaurius teroro aktus (pvz., galvos nukirtimo) ir prisiima atsakomybę už išpuolius.

Reikia suderinti galiojančias taisykles atsižvelgiant į kintančią terorizmo grėsmę, kuri kyla Europai. Tai apima atitinkamas baudžiamosios teisės nuostatas dėl kovos su užsienio teroristų kovotojų reiškiniais ir pavojais, susijusiais su kelionėmis į trečiąsias šalis siekiant dalyvauti teroristinėje veikloje, o taip pat ir padažnėjusiais Europoje liekančių nusikaltimo vykdytojų grąsinimais.

Visoje ES būtinai reikia darnesnių, visapusiškesnių ir geriau suderintų nacionalinės baudžiamosios teisės nuostatų, kad būtų galima veiksmingai užkirsti kelią su užsienio teroristais kovotojais susijusiems nusikaltimams ir už juos bausti ir tinkamai spręsti vis didesnius tarpvalstybinius praktinius ir teisinius uždavinius.

Pamatinis sprendimas 2002/475/TVR⁴ jau kriminalizuojami tam tikri teroro aktai, visų pirma teroristinių išpuolių vykdymas, dalyvavimas teroristinės grupės veikloje, įskaitant finansinę paramą šiai veiklai, viešas kurstymas padaryti teroristinį nusikaltimą, verbavimas teroristinei

---

⁴ 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2002/475/TVR dėl kovos su terorizmu (OL L 164, 2002 6 22, p. 3). Iš dalies pakeistas 2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2008/919/TVR, iš dalies keičiančiu Pamatinį sprendimą 2002/475/TVR dėl kovos su terorizmu (OL L 330, 2008 12 9, p. 31).

veiklai ir teroristų rengimas, taip pat nustatytos taisyklės dėl pagalbos ir bendrininkavimo, kurstymo ir kėsinosi daryti teroristinius nusikaltimus.

Tačiau kad būtų įgyvendinti nauji ES nustatyti tarptautiniai standartai ir priimtoms prievolės ir veiksmingiau kovojama su plintančia teroro grėsme, taip sustiprinant ES ir jos piliečių saugumą, reikia peržiūrėti Pamatinį sprendimą 2002/475/TVR.

Terorizmo aukoms reikia prie jų konkrečių poreikių pritaikytos apsaugos, paramos ir pagalbos. Visų pirma, joms turėtų būti tiesiogiai prieinamos profesionalios specializuotų tarnybų teikiamos fizinio ir psichosocialinio gydymo paslaugos. Po teroristinių išpuolių gyvybiškai svarbu, kad aukoms ir apie aukas būtų teikiama patikima informacija. Kadangi teroristiniai išpuoliai būna nukreipti į dideles žmonių grupes, jų aukomis dažnai gali tapti iš kitų šalių negu ta, kurioje įvykdytas išpuolis, atvykę žmonės. Todėl siekiant užtikrinti, kad visos terorizmo aukos būtų tinkamai informuotos ir gautų reikiamą pagalbą nepriklausomai nuo to, kur Europos Sąjungoje jos gyvena, labai svarbus yra tarpvalstybinis kompetentingų nacionalinių institucijų bendradarbiavimas.

Direktyva 2012/29/ES⁵ nustatomi būtiniausi elgesio su visomis nusikaltimų aukomis standartai, įskaitant jų teisę į apsaugą, paramą ir pagalbą, atsižvelgiant į kiekvieno nukentėjusiojo individualius poreikius. Tačiau šiose nuostatose nėra numatyta konkrečių priemonių, susijusių su terorizmo aukomis. Priėmus konkretesnes priemones, kuriomis būtų tiksliau reaguojama į terorizmo aukų poreikius, būtų užtikrinta didelė papildoma nauda. Tinkamai pritaikytos apsaugos, paramos ir pagalbos terorizmo aukoms taisyklės turėtų prisidėti prie išgyvenusių aukų ir žuvusiųjų šeimos narių išgijimo proceso, taigi netiesiogiai ir prie visos visuomenės išgijimo proceso.

- **Poreikis laikytis atitinkamų tarptautinių standartų ir prievolių bei spręsti plintančios terorizmo grėsmės problemą**

2014 m. rugsėjo 24 d. priimtoje Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijoje (JTSTR) 2178 (2014) dėl teroro aktų grėsmių tarptautinei taikai ir saugumui nustatytos įvairios kovos su užsienio teroristų kovotojų reiškinio priemonės. Pagal rezoliucinės dalies 6 punktą JT valstybių narių reikalaujama užtikrinti, kad jų nacionaliniais įstatymais ir taisyklėmis būtų nustatyta baudžiamoji atsakomybė už sunkias nusikaltimas veikas ir jų sunkumą atitinkančios bausmės už: a) kelionę ar mėginimą keliauti į kitą šalį turint tikslą dalyvauti teroristinėje veikloje arba siekiant rengti teroristus arba dalyvauti rengime, b) tokių kelionių finansavimą ir c) tokių kelionių organizavimą ar palengvinimą.

Rezoliucijoje 2178 (2014) Saugumo Taryba dar kartą patvirtino valstybių narių prievolę laikytis tarptautinės žmogaus teisių teisės kovojant su terorizmu, pabrėždama, kad pagarba žmogaus teisėms ir teisinė valstybė itin svarbios sėkmingai kovai su terorizmu. Ji pažymėjo, kad žmogaus teisių ir kitų tarptautinių prievolių nepaisymas prisidėjo prie didėjančios radikalizacijos ir paskatino nebaudžiamumo jausmą.

JTSTR 2178 (2014) taip pat pabrėžiama būtinybė valstybėms narėms įtraukti atitinkamas vietos bendruomenes ir nevyriausybinis veikėjus rengiant strategijas, skirtas kovoti su smurtinio ekstremizmo propaganda, kuria gali būti kurstomi teroro aktai, šalinti smurtinio

⁵ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas 2001 m. kovo 15 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (OL L 315, 2012 11 14, p. 37).

ekstremizmo plitimui palankias sąlygas, kurios gali skatinti terorizmą, taip pat suteikiant daugiau galių jaunimui, šeimoms, moterims, religiniams, kultūros ir švietimo srities vadovams ir visoms kitoms susijusioms pilietinės visuomenės grupėms, konkrečioms sąlygoms pritaikytais metodais kovoti su verbavimu prisidėti prie šio pobūdžio smurtinio ekstremizmo ir skatinti socialinę integraciją ir sanglaudą.

Be to, 2015 m. lapkričio 20 d. JTSTR 2249 (2015) valstybės narės raginamos dėti daugiau pastangų siekiant sumažinti į Iraką ir Siriją vykstančių užsienio teroristų kovotojų srautus, užkirsti kelią terorizmo finansavimui ir jį pažaboti. Panašiai tvirtinama ir JTST rezoliucijoje 2199 (2015): „visos valstybės užtikrina, kad asmenys, kurie dalyvauja finansuojant, planuojant, rengiant ar įvykdant teroro aktus arba remiant teroro aktus, būtų patraukiami baudžiamojon atsakomybėn, ir užtikrina, kad šalies įstatymais ir kitais teisės aktais tokie teroro aktai būtų prilyginami sunkiems baudžiamiesiems nusikaltimams ir kad bausmė už juos deramai atitiktų tokių teroro aktų sunkumo laipsnį, ir pabrėžia, kad tokia parama gali būti teikiama per prekybą nafta ir perdirbtos naftos produktais, modulinėmis naftos perdirbimo įmonėmis ir susijusiais gaminiais su ISIL, ANF ir visais kitais asmenimis, grupėmis, įmonėmis ir subjektais, susijusiais su Al-Qaida.“

Po 2015 m. pradžios derybų 2015 m. gegužės mėn. buvo patvirtintas Europos Tarybos konvencijos dėl terorizmo prevencijos papildomas protokolai, kuriuo įgyvendinamos tam tikros JTSTR 2178 (2014), ypač jos 6 rezoliucinėje dalyje, numatytos baudžiamosios teisės nuostatos. Papildomas protokolai papildo Europos Tarybos konvenciją, kurioje jau reikalaujama kriminalizuoti tam tikrus teroristinius nusikaltimus. Todėl papildomame protokole reikalaujama kriminalizuoti šias veikas: dalyvavimą susivienijime ar grupėje terorizmo tikslais (2 straipsnis), dalyvavimą teroristų rengime (3 straipsnis), kelionę ar mėginimą keliauti terorizmo tikslais (4 straipsnis), lėšų tokioms kelionėms teikimą arba rinkimą (5 straipsnis) ir tokių kelionių organizavimą ir palengvinimą (6 straipsnis). Jame taip pat reikalaujama, kad šalys sustiprintų savalaikį keitimąsi informacija (7 straipsnis).

Papildomu protokolu, panašiai kaip JTSTR 2178 (2014), patvirtinamos visų šalių prievolės užtikrinti, kad papildomas protokolai būtų įgyvendinami laikantis žmogaus teisių įsipareigojimų, visų pirma teisės į judėjimo laisvę, saviraiškos laisvės, asociacijų ir religijos laisvės, kaip nustatyta Konvencija dėl žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos, Tarptautiniu pilietinių ir politinių teisių paktu ir kitomis prievolėmis pagal tarptautinę teisę, ir primenama, jog būtina užtikrinti, kad būtų laikomasi proporcingumo principo, atsizvelgiant į siekiamų tikslų teisėtumą ir svarbą demokratinėje visuomenėje, taip pat turėtų būti draudžiama visų formų savivalė arba diskriminacinis ar rasistinis elgesys.

Papildomą protokolą ir Konvenciją ES pasirašė 2015 m. spalio 22 d.

2012 m. paskelbtose Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) rekomendacijose dėl kovos su teroristų finansavimu, o konkrečiau – rekomendacijoje dėl teroristų finansavimo kriminalizavimo (Rekomendacija Nr. 5) nustatyta, kad „remdamosi Konvencija dėl kovos su terorizmo finansavimu, šalys turėtų kriminalizuoti teroristų finansavimą ir kriminalizuoti ne tik teroro aktų finansavimą, bet ir teroristinių organizacijų ir atskirų teroristų finansavimą, net jei nenustatyta ryšio su konkrečiu teroro aktu ar aktais“⁶.

⁶ FATF rekomendacijas ir prie jų pridėdamas aiškinamąsias pastabas galima rasti čia: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf.

Atsižvelgdama į tai, kad skubiai reikia spręsti su užsienio teroristų kovotojų keliama grėsme susijusias problemas, FATF patikslino aiškinamąją pastabą prie Rekomendacijos Nr. 5 dėl teroristų finansavimo nusikalstamos veikos ir įtraukė į ją atitinkamą JTSTR 2178 dalį. Ja patikslinama, kad pagal Rekomendaciją Nr. 5 valstybės privalo kriminalizuoti finansavimą kelionių asmenų, vykstančių į kitą nei jų gyvenamosios vietos ar pilietybės valstybę teroro aktų vykdymo, planavimo, rengimosi jiems ar dalyvavimo juose, dalyvavimo teroristų rengime ar jo vykdymo tikslais.

Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR kriminalizuojami tam tikri teroro aktai, visų pirma teroristinių išpuolių vykdymas, dalyvavimas teroristinės grupės veikloje, įskaitant finansinę paramą šiai veiklai, taip pat viešas kurstymas padaryti teroristinį nusikaltimą, verbavimas teroristinei veiklai ir teroristų rengimas (pastariesiems trims nusikaltimams taikomos Europos Tarybos konvencijos dėl terorizmo prevencijos (CETS Nr. 196) nuostatos). Tačiau Pamatiniame sprendime 2002/475/TVR nėra aiškiai reikalaujama kriminalizuoti keliones į trečiąsias šalis teroristiniais tikslais ir nėra aiškiai kriminalizuojamas rengimasis teroristinei veiklai, kaip nurodyta JTSTR 2178 (2014) ir reikalaujama pagal papildomą protokolą. Be to, pagal Pamatinį sprendimą 2002/475/TVR šiuo metu teroristų finansavimą reikalaujama kriminalizuoti tik tuo atveju, kai finansavimas teikiamas teroristinei grupei, bet, pavyzdžiui, ne kai jis teikiamas visiems su teroristine veikla susijusiems nusikaltimams, įskaitant verbavimą teroristinei veiklai, teroristų rengimą arba keliones į kitą šalį terorizmo tikslais.

2014 m. spalio 13 d. išvadose Taryba paragino Komisiją ieškoti būdų, kaip pašalinti galimus Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR trūkumus, ypač atsižvelgiant į JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 2178 (2014)⁷. Bendrame pareiškime po Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdžio Rygoje ES ministrai sutarė, kad yra svarbu apsvarstyti galimas teisėkūros priemones, kad būtų pasiektas bendras susitarimas dėl teroristinių nusikaltimų atsižvelgiant į JTST rezoliuciją 2178 (2014). Be to, Europos Parlamentas savo 2015 m. vasario 11 d. rezoliucijoje pabrėžė, kad reikia suderinti su užsienio kovotojais teroristais susijusių nusikaltimų kriminalizavimą, ir išvengti baudžiamojo persekiojimo spragų atnaujinant Pamatinį sprendimą dėl kovos su terorizmu. 2015 m. lapkričio 20 d. TVR taryba palankiai įvertino Komisijos ketinimą iki 2015 m. pabaigos pateikti pasiūlymą dėl direktyvos atnaujinti Pamatinį sprendimą dėl kovos su terorizmu.

Siekiant įgyvendinti prievoles pagal papildomą protokolą ir atsižvelgti į atitinkamą FATF rekomendaciją dėl kovos su teroristų finansavimu, būtina persvarstyti Pamatinį sprendimą 2002/475/TVR.

Be pakeitimų, kurie būtini siekiant laikytis tarptautinių prievolių ir standartų, dar reikia nustatyti išsamias priemones, kuriomis būtų atsižvelgiama į plintančią terorizmo grėsmę, ir tinkamas priemones, skirtas palengvinti visų susijusių teroristų veikimo būdų tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą ir išvengti didelių baudžiamosios justicijos atsakomųjų priemonių spragų.

Šiuo pagrindu Direktyvos projekte taip pat siūloma kriminalizuoti šias veikas: kėsiniavimą verbuoti teroristinei veiklai ir rengti teroristus, keliones į kitą šalį turint tikslą dalyvauti teroristinės grupės veikloje ir įvairių Direktyvos projekte apibrėžtų teroristinių nusikaltimų finansavimą.

---

⁷ Tarybos dokumentas 14160/14.

Be to, atsižvelgiant į tai, kad plintanti terorizmo grėsmė papildo grėsmę, kurią kelia užsienio teroristų kovotojai, vykstantys į trečiąsias šalis dalyvavimo teroristinėje veikloje tikslais, pasiūlyme taip pat numatoma kriminalizuoti keliones į bet kurią šalį, įskaitant ES šalis ir nusikaltimo vykdytojo pilietybės ar gyvenamosios vietos šalį.

Be to, atsižvelgiant į būtinybę aptikti įvairias paramos teroristinei veiklai formas, įskaitant prekybos sandorius ir prekių, skirtų prisidėti prie teroristinių nusikaltimų vykdymo, importą ir eksportą, į pasiūlymą įtrauktas paaiškinimas, kad tokie materialiai pagalbai taikomos Direktyvos nuostatos.

Pasiūlymu taip pat patobulinamos galiojančios nuostatos dėl pagalbos ir bendrininkavimo, kurstymo ir kėsinimosi, taip pat taisyklės dėl jurisdikcijos, užtikrinant atitinkamų nuostatų nuoseklumą ir veiksmingą taikymą bei siekiant išvengti spragų.

Galiausiai į pasiūlymą įtraukta papildomų nuostatų, reglamentuojančių konkrečias paramos terorizmo aukoms priemonės.

Konsolidavus šios srities *acquis* ne tik būtų pašalintos galiojančių teisės aktų vykdymo užtikrinimo spragos, bet ir būtų užtikrintas jų supaprastinimas ir prieinamumas. Atsižvelgiant į siūlomų priemonių taikymo sritį ir konsolidavimo tikslą, manoma, kad galiojančią Pamatinį sprendimą 2002/475/TVR tinkamiausia pakeisti ES direktyva.

- **Derėjimas su galiojančiomis šios politikos srities nuostatomis**

Europos saugumo darbotvarkė, kurioje daroma nuoroda į tarptautinio ir Europos masto pokyčius, įpareigojo Komisiją peržiūrėti Pamatinį sprendimą dėl kovos su terorizmu, kad būtų pasiektas bendras susitarimas dėl teroristinių nusikaltimų, visų pirma susijusių su užsienio teroristais kovotojais⁸.

2015 m. spalio mėn. Komisija savo 2016 m. darbo programoje pabrėžė, kad terorizmo ir radikalizacijos uždaviniai turi būti sprendžiami ES lygmens veiksmais, ir paskelbė pateiksianti pasiūlymą peržiūrėti Pamatinį sprendimą dėl kovos su terorizmu, kad būtų sprendžiama užsienio teroristų kovotojų reiškinių problema⁹.

Šiuo direktyvos dėl kovos su terorizmu pasiūlymu, kuriuo įgyvendinami reikalavimai pagal papildomą protokolą, bus sudarytos sąlygos sudaryti papildomą protokolą ir Konvenciją, dėl kurių konkretūs pasiūlymai bus pateikti netrukus.

Šis pasiūlymas yra dalis platesnio masto pastangų, kuriomis taip pat aktyviau siekiama užkirsti kelią radikalizacijai. Siekdama skatinti ir remti pastangas užkirsti kelią radikalizacijai, dėl kurios kyla smurtinis ekstremizmas ir terorizmas, Komisija įsteigė Informacijos apie radikalizaciją (RAN) kompetencijos centrą, kuris remia platų vietos specialistų veiklos tinklą. RAN centras padeda keistis patirtimi ir žiniomis, jame konsoliduojami ir plėtojami geriausios praktikos pavyzdžiai, kuriamos konkrečios gairės ir prie poreikių pritaikytos paramos paslaugos. Jis padeda įgyvendinti veiksmus, nurodytus Komisijos komunikate „Teroristinio radikalėjimo ir smurtinio ekstremizmo prevencija. Stiprinamas ES atsakas“¹⁰.

---

⁸ COM(2015) 185 *final*, 2015 4 28.

⁹ COM(2015) 610 *final*, 2015 10 27.

¹⁰ COM(2013) 941 *final*, 2014 1 15.

Jau yra ES teisės aktų dėl kompetentingų nacionalinių institucijų keitimosi informacija saugumo ir kovos su terorizmu srityje, kaip antai Tarybos pamatinis sprendimas 2006/960/TVR¹¹, Sprendimas 2008/615TVR (Priemo sprendimas)¹², ypač kovos su terorizmu ir tarpvalstybinio nusikalstamumu srityje, ir Sprendimas 2005/671/TVR¹³. Šiuose teisės aktuose, panašiai kaip papildomo protokolo 7 straipsnyje, nustatoma valstybių narių prievolė įsteigti nacionalinius informacijos centrus ir savo iniciatyva keistis informacija, jei yra priežasčių manyti, kad tokia informacija galėtų padėti išaiškinti, užkardyti ar tirti teroristinius nusikaltimus.

- **Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Užsienio teroristų kovotojų reiškinys aiškiai parodo, kokia svarbi Sąjungos vidaus saugumui bendra užsienio ir saugumo politika. Komisijos pirmininko pavaduotoja ir Sąjungos vyriausioji įgaliojanti užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Europos Komisija 2015 m. vasario 6 d. pateikė bendrą komunikatą „Sirijai ir Irakui, taip pat „Da'esh“ keliamos grėsmės klausimui skirtos ES regioninės strategijos elementai“¹⁴, kuriuo siekiama užkirsti kelią užsienio kovotojų srautui į Siriją ir Iraką ir „Da'esh“ finansavimui ir kurti pajėgumus siekiant įgyvendinti JTSTR 2178 (2014) ir kovoti su teroristų finansavimu.

Čia pateikiamu pasiūlymu papildomos ES nuostatos dėl užsienio teroristinių organizacijų bei asmenų turto išaldymo. Turto išaldymo tvarka nustatyta, viena vertus, Tarybos reglamente 881/2002, nustatančiame tam tikras specialias ribojančias priemones, taikomas asmenims ir subjektams, susijusiems su „Al-Qaida“ tinklu ir Talibanu, (JTST rezoliucijos 1267 ir 1390), ir, kita vertus, vadinamosiose ES „savarankiškose“ priemonėse, laikantis JTST rezoliucijos 1373 dėl kovos su kitais teroristais ir organizacijomis, nesusijomis su „Al-Qaida“.

Šis pasiūlymas papildo Direktyvos 2015/849/ES prevencines priemones, susijusias su teroristų finansavimu.

Šis pasiūlymas taip pat papildo ES politiką nusikaltimų aukų teisių srityje. Visų pirma visų aukų teisės numatomos 2015 m. lapkričio 16 d. valstybėse narėse įsigaliojusia Direktyva 2012/29/ES. Direktyva 2004/80/EB reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų kompensaciją smurtinių tyčinių veikų aukoms, įskaitant tarpvalstybinius atvejus. Šis pasiūlymas grindžiamas galiojančiomis ES taisyklėmis, susijusiomis su aukų teisėmis, tačiau juo neišplečiama jų taikymo sritis. Visų pirma juo plėtojamos ir išplečiamostam tikros Direktyvos 2012/29/ES nuostatos dėl konkrečios paramos tenkinant teroristinių nusikaltimų aukų poreikius.

---

¹¹ 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2006/960/TVR dėl keitimosi informacija ir žvalgybos informacija tarp Europos Sąjungos valstybių narių teisėsaugos institucijų supaprastinimo (OL L 386, 2006 12 29, p. 89).

¹² 2008 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo (OL L 210, 2008 8 6, p. 1).

¹³ Tarybos sprendimas 2005/671/TVR dėl keitimosi informacija ir bendradarbiavimo teroristinių nusikaltimų srityje (OL L 253, 2005 9 29, p. 22).

¹⁴ JOIN(2015) 2 *final*, 2015 2 6.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šio Pamatinį sprendimą 2002/475/TVR pakeičiančio pasiūlymo tikslas – atnaujinti ES lygmens teisės aktus, kuriais nustatomos būtiniausios taisyklės dėl teroristinių nusikaltimų, su teroristine grupe susijusių nusikaltimų arba terorizmo veiklos ir šios srities sankcijų apibrėžčių. Terorizmas yra sunkus tarpvalstybinio pobūdžio nusikaltimas, su kuriuo dėl jo pobūdžio, poveikio ir poreikio būtina kovoti remiantis bendru pagrindu.

Todėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 83 straipsnio 1 dalis yra tinkamas šio pasiūlymo teisinis pagrindas. Pagal šį straipsnį Europos Parlamentas ir Taryba, priimdami direktyvas pagal įprastą teisėkūros procedūrą, gali nustatyti būtiniausias taisykles dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžčių.

Norint įtraukti nuostatas, susijusias su aukų teisėmis, kaip teisinį pagrindą reikia pridėti atitinkamą nuostatą. Pagal SESV 82 straipsnio 2 dalį Europos Parlamentas ir Taryba, veikdami pagal įprastą teisėkūros procedūrą, gali nustatyti būtiniausias taisykles dėl nusikaltimų aukų teisių. Todėl kaip papildomas teisinis pagrindas turėtų būti pridėtas SESV 82 straipsnio 2 dalies c punktas.

Ir SESV 83 straipsnio 1 dalyje, ir SESV 82 straipsnio 2 dalyje nustatoma ta pati teisėkūros procedūra. Todėl pasiūlymas turėtų būti grindžiamas ir SESV 83 straipsnio 1 dalimi, ir SESV 82 straipsnio 2 dalimi.

- **Kintamoji geometrija**

Šiuo metu galiojantis Pamatinis sprendimas 2002/475/TVR taikomas visoms valstybėms narėms, išskyrus Jungtinę Karalystę, kuri pagal prie ES sutarties SESV pridėto Protokolo Nr. 36 10 straipsnio 4 dalį pasinaudojo savo teise nuo 2014 m. gruodžio 1 d. nebetaikyti šios teisinės sistemos.

Pagal prie Sutarčių pridėtą Protokolą Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės Jungtinė Karalystė ir Airija gali nuspręsti dalyvauti priimant šį pasiūlymą. Tokią galimybę jos turi ir po pasiūlymo priėmimo.

Pagal Protokolą Nr. 22 dėl Danijos pozicijos Danija nedalyvauja Tarybai priimant priemones pagal SESV V antraštinę dalį (išskyrus „priemones, nustatančias trečiąsias valstybes, kurių piliečiai pereidami valstybių narių išorės sienas, turi pateikti vizą, arba priemones, susijusias su vienoda vizų forma“). Todėl pagal šiuo metu galiojančią tvarką Danija nedalyvauja priimant šį pasiūlymą ir jis nebus jai privalomas. Pamatinis sprendimas 2002/475/TVR, iš dalies pakeistas Pamatiniu sprendimu 2008/919/TVR, tebėra privalomas ir taikomas Danijai.

- **Subsidiarumas**

Veiksmai laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės srityje priskiriami pasidalijamajai ES ir valstybių narių kompetencijai pagal SESV 4 straipsnio 2 dalį. Todėl subsidiarumo principas taikomas pagal SESV 5 straipsnio 3 dalį, pagal kurią Sąjunga tose srityse, kurios nepriklauso Sąjungos išimtinai kompetencijai, ima veikti tik tada ir tik tokiu mastu, kai valstybės narės numatomo veiksmo tikslų negali deramai pasiekti centriniu, regioniniu ir vietiniu lygiu, o Sąjungos lygiu dėl numatomo veiksmo masto arba poveikio juos pasiekti būtų geriau.

JTSTR 2178 (2014) išdėstyti reikalavimai patvirtinti pagal JT Chartijos VII skyrių ir yra privalomi JT valstybėms narėms. ES valstybės narės jau pradėjo peržiūrėti savo atitinkamas teises sistemas ir tam tikrais atvejais priėmė naujų priemonių, skirtų užtikrinti, kad būtų laikomasi JTSTR rezoliucijos reikalavimų, visų pirma dėl užsienio teroristų kelionių ir su jomis susijusių veiksmų.

Papildomu protokolu įgyvendinamos JTSTR 2178 (2014) nuostatos, susijusios su užsienio teroristų kelionių kriminalizavimu. 2015 m. spalio 22 d. pasirašydama papildomą protokolą ES išreiškė ketinimą sudaryti papildomą protokolą pagal SESV 218 straipsnio 6 dalį. Kad jį sudarytų, Europos Sąjunga turės įtraukti papildomame protokole nustatytus standartus į Sąjungos teisę, pagal kurią, kaip minėta pirmiau, šiuo metu nereikalaujama kriminalizuoti visų veikų, numatytų papildomame protokole.

Įgyvendinant papildomą protokolą ir atitinkamus JTSTR 2178 (2014) baudžiamosios teisės aspektus įvedant būtiniausias ES lygmens taisykles, visų pirma papildomas bendras nusikalstamų veikų apibrėžtis, atsižvelgiant į plintančią terorizmo grėsmę, būtų išvengta teisinių spragų, kurios gali atsirasti dėl nenuoseklaus požiūrio, ir būtų užtikrinta aiški papildoma nauda didinant ES saugumą ir ES piliečių ir ES gyvenančių žmonių saugą. Be to, įvedus ES masto apibrėžtis būtų pasiektas bendras susitarimas ir būtų sukurti tarpvalstybinio keitimosi informacija ir bendradarbiavimo policijos ir teismo veiklos srityse bendri kriterijai. Panašiai, kaip pabrėžta Europos saugumo darbotvarkėje, nustačius būtiniausias taisykles dėl nusikalstamų veikų, kaip nurodyta JTSTR 2178 (2014) ir papildomame protokole, būtų lengviau bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis, turint tiek ES viduje, tiek su tarptautiniais partneriais taikomus bendrus kriterijus.

Panašiais argumentais grindžiamas siekis į ES teisę perkelti FATF rekomendaciją dėl teroristų finansavimo kriminalizavimo. Valstybės narės jau dabar privalo atsižvelgti į FATF rekomendaciją ir iš esmės patvirtino būtinas įgyvendinimo priemones, tačiau ES lygmeniu išplėtus teroristų finansavimo nusikaltimų nuostatų, šiuo metu įtrauktų į Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 2 straipsnį, taikymo sritį užtikrinama, kad valstybėms narėms nebūtų nustatytos skirtingos teisinės prievolės ir kad nusikalstamų veikų traktavimo skirtumai neturėtų įtakos tarpvalstybiniam keitimuisi informacija ir operatyviam bendradarbiavimui.

Be to, atsižvelgiant į teroristų išpuolių tarpvalstybinį pobūdį, siekiant veiksmingai su jais kovoti reikia pakankamai suderinti nusikaltimų apibrėžties taikymo sritį, įskaitant tuos aspektus, kuriems nenumatytos tarptautinės prievolės ir standartai.

Šių tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti veikdamos vienos, nes vien nacionaliniais teisės aktais nepavyks nustatyti būtiniausių taisyklių dėl teroristinių nusikaltimų apibrėžčių ir sankcijų už teroristinius nusikaltimus, taikomų visoje ES. Jei Sąjungos teisinė sistema neatitiks papildomo protokolo, nors tam tikros valstybės narės bus prie jo prisijungusios, gali atsirasti neatitikimų tarp valstybių narių prievolių pagal Sąjungos teisę ir jų prievolių pagal tarptautinę teisę.

Todėl išsamią ir pakankamai vienodą teisinę sistemą būtų geriau sukurti Sąjungos lygmeniu. Todėl Sąjunga, laikydamasi subsidiarumo principo, gali patvirtinti priemones.

- **Proporcingumas**

Pagal proporcingumo principą, nustatytą Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje, siūloma nauja direktyva neviršijama to, kas būtina ir proporcinga siekiant, viena vertus, laikytis tarptautinių prievolių ir standartų (ypač kelionių ir kitą šalį teroristiniais tikslais ir dalyvavimo

teroristų rengime kriminalizavimo, kaip reikalaujama pagal papildomą protokolą, ir teroristų finansavimo, neapsiribojant tik teroristinės grupės veikla, bet taikant visiems teroristiniams ir su teroristais susijusiems nusikaltimams, net jei nenustatytas ryšys su konkrečiais teroro aktais, kriminalizavimo (kaip reikalaujama pagal FATF standartus)), kita vertus, pritaikyti esamus teroristinius nusikaltimus prie naujų terorizmo pavojų (pavyzdžiui, reikalavimas kriminalizuoti keliones teroristiniais tikslais ir Europos Sąjungos viduje).

Pasiūlyme apibrėžiamas nusikalstamų veikų sąvokos taikymas siekiant aprėpti visus susijusius veiksmus, tačiau neviršijant to, kas būtina ir proporcinga.

- **Priemonės pasirinkimas**

Pagal SESV 83 straipsnio 1 dalį Europos Parlamentas ir Taryba, priimdami direktyvas pagal įprastą teisėkūros procedūrą, gali nustatyti būtiniausias taisykles dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžčių ypač sunkių nusikaltimų, turinčių tarpvalstybinį pobūdį, srityse. Tas pats pasakytina apie būtiniausių taisyklių nustatymą pagal SESV 82 straipsnio 2 dalį

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Ex-post vertinimas / galiojančių teisės aktų tinkamumo patikrinimas**

Perkeliant į nacionalinę teisę Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR nuostatas pateiktos kelios įgyvendinimo ataskaitos¹⁵, įskaitant 2014 m. rugsėjo mėn. ataskaitą dėl Pamatiniu sprendimu 2008/919/TVR priimtų dalinių pakeitimų įgyvendinimo¹⁶.

Įgyvendinimo ataskaitoje taip pat nustatyta, kad kelios valstybės narės viršijo reikalavimus pagal Pamatinį sprendimą 2008/919/TVR, visų pirma priimdamos nuostatas, kuriomis kriminalizuojamas dalyvavimas teroristų rengime, o tai rodo esant vykdymo užtikrinimo spragą, ir kriminalizuodamos kėsinimąsi, o tai viršija šio pamatinio sprendimo reikalavimus.

2014 m. įgyvendinimo ataskaitą papildė išorės tyrimas, kuriame buvo nagrinėjamas ne tik Pamatinio sprendimo 2008/919/TVR perkėlimas į ES valstybių narių nacionalinę teisę, bet ir vertinama, kaip laikomasi ES valstybių narių priimtose teisinės sistemos, skirtos praktiškai kovoti su terorizmu. Atliekant tyrimą taip pat įvertinti 2008 m. padaryti pakeitimai ir padaryta išvada, jog šie pakeitimai buvo tinkami ir efektyviai prisidėjo siekiant tikslų. Pasiektas bendras susitarimas dėl su terorizmu susijusių nusikaltimų, tokių kaip viešas kurstymas padaryti teroristinį nusikaltimą, verbavimas teroristinei veiklai ir teroristų rengimas, padėjo veiksmingiau nagrinėti visų pirma tarpvalstybinius atvejus. Konkrečiau tyrimo išvadoje nurodyta, kad daugumos suinteresuotųjų subjektų nuomone, nustačius naujus nusikaltimus jiems tapo lengviau imtis veiksmų parengiamaisiais teroristinės veiklos etapais. Apskritai 2008 m. priimti pakeitimai pripažinti naudingais ir padedančiais kovoti su ES valstybėms narėms kylančiomis kintančio pobūdžio terorizmo grėsmėmis. Teisėsaugos ir teisiniu požiūriu tyrime daroma išvada, kad taikant bendrą požiūrį į nusikalstamų veikų kriminalizavimą, su naujomis nusikalstamomis veikomis susijusius ir daugiau negu vieną valstybę narę apimančius atvejus galima nagrinėti veiksmingiau. Apskritai nuspręsta, kad Pamatinis sprendimas 2008/919/TVR davė didelės papildomos naudos toms valstybėms

¹⁵ Komisijos ataskaitos, parengtos pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinio sprendimo dėl kovos su terorizmu 11 straipsnį: 2004 m. birželio 8 d. COM(2004) 409 *final* ir 2007 m. lapkričio 6 d. COM(2007) 681 *final*.

¹⁶ COM(2014) 554 *final*, 2014 9 5.

narėms, kurios anksčiau neturėjo specialios teisinės kovos su terorizmu sistemos, o toms, kurios šią sistemą turėjo, papildoma nauda pasireiškė glaudesniu bendradarbiavimu su kitomis valstybėmis narėmis imantis veiksmų parengiamaisiais teroristinės veiklos etapais.

Eurojusto buvo paprašyta išnagrinėti, ar valstybėse narėse galiojančios nustatytos nusikalstamos veikos pakankamos siekiant spręsti problemas, susijusias su naujais reiškiniais, visų pirma su užsienio kovotojų teroristų srautais į trečiąsias šalis. Eurojusto vertinimas parodė, kad esama abejonių dėl šių priemonių veiksmingumo, ir tai tapo akstinu peržiūrėti esamą teisinę sistemą¹⁷.

- **Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais**

Europos Vadovų Taryboje vykstant deryboms dėl papildomo protokolo, buvo galima pareikšti nuomonę apie viešai pateiktus projektų tekstus. Pastabų raštu pateikė kelios pagrindinių teisių gynimo organizacijos („Amnesty International“, Tarptautinė teisininkų komisija ir Atviros visuomenės programa). Derybų šalys aptarė šias pastabas ir kai kurių pasiūlymų pagrindu buvo padaryta dalinių papildomo protokolo ir jo aiškinamosios ataskaitos pakeitimų.

Pastabose iš esmės buvo pabrėžta, kad būtina užtikrinti deramą žmogaus teisių apsaugą, pakankamą teisinį tikrumą tiek kriminalizuojamo elgesio (*actus reus*), tiek ketinimų (*mens rea*) srityse, ir išaiškinti prievoles pagal tarptautinę humanitarinę teisę.

Pastabos buvo įtrauktos į papildomą protokolą ir aiškinamąją ataskaitą tokiu būdu: būtinybė gerbti žmogaus teises pabrėžiama papildomo protokolo preambulėje, 1 straipsnyje (dėl tikslo) ir naujame 8 straipsnyje, kuris visas skirtas pagarbai pagrindinėms teisėms. Šias nuostatas papildė išsamesnis paaiškinimas aiškinamojoje ataskaitoje (nurodant kitus tarptautinius dokumentus, įskaitant aiškias nuorodas į protokolą dėl pabėgėlių statuso ir Vaiko teisių konvenciją).

- **Poveikio vertinimas**

Dėl neseniai įvykdytų teroristinių išpuolių reikia skubiai tobulinti ES sistemą, siekiant padidinti saugumą, be kita ko įtraukiant į ją tarptautines prievoles ir standartus, todėl šis pasiūlymas išimties tvarka pateiktas neatlikus poveikio vertinimo.

- **Reglamentavimo kokybė ir paprastinimas**

Šiuo pasiūlymu ES teisėje siekiama nustatyti tarptautines prievoles bei standartus ir atnaujinti teisinę sistemą, kad būtų tinkamai reaguojama į plintančią terorizmo grėsmę. Suskirsčius įvairias nusikalstamas veikas į atskirus straipsnius (užuot, pavyzdžiui, tik įtraukus naujas nusikalstamas veikas kaip papunkčius prie pirmesnių Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 3 straipsnio įtraukų) ir paaiškinus visoms šioms nusikalstamoms veikoms taikomas bendrąsias sąlygas (žr. visų pirma IV antraštinės dalies nuostatas) lengviau suprasti atitinkamų nusikalstamų veikų taikymo sritį. Tai padės valstybėms narėms perkelti į nacionalinę teisę atitinkamas nuostatas ir jas įgyvendinti. Be to, bus aiškesnė ir kitų ES priemonių, susijusių su teroristiniais nusikaltimais (visų pirma priemonių dėl tarpvalstybinio keitimosi informacija ir bendradarbiavimo) taikymo sritis, todėl atitinkamoms valdžios institucijoms bus lengviau taikyti šias nuostatas.

---

¹⁷ Tarybos dokumentas 15715/2/14.

- **Pagrindinės teisės**

Europos Sąjunga pagrįsta ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintomis vertybėmis. Ji pripažįsta teises, laisves ir principus, nustatytus Pagrindinių teisių chartijoje pagal ES sutarties 6 straipsnio 1 dalį. Saugumas ir pagarba pagrindinėms teisėms yra ne vienas kitam prieštaraujantys siekliai, o nuoseklūs vienas kitą papildantys politikos tikslai¹⁸. Europos Sąjungos požiūris grindžiamas bendromis demokratinėmis mūsų atvirų visuomenių vertybėmis, įskaitant teisinę valstybę, jo laikantis dera gerbti ir skatinti pagrindines teises, kaip nustatyta Pagrindinių teisių chartijoje, kuria, deramai atsižvelgiant į Bendrijos ir Sąjungos įgaliojimus ir užduotis bei subsidiarumo principą, dar kartą patvirtinamos teisės, kylančios, visų pirma, iš visoms valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų ir tarptautinių prievolių, įskaitant Europos Sąjungos sutartį, Bendrijų sutartis, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, Europos Bendrijų Teisingumo Teismo ir Europos žmogaus teisių teismo praktiką. Visos saugumui didinti skirtos priemonės turi atitikti būtinumo, proporcingumo ir teisėtumo principus; be to, turi būti numatytos atitinkamos apsaugos priemonės, kuriomis būtų užtikrinta atskaitomybė ir teisminės teisių gynimo priemonės¹⁹.

Siūlomos priemonės apima teises nuostatas, skirtas tinkamai reaguoti į plintančią terorizmo grėsmę. Šie veiksmai padės sumažinti teroristinių išpuolių pavojų ir radikalizacijos bei verbavimo teroristinei veiklai galimybes. Nors šiomis priemonėmis siekiama galutinio tikslo – apginti esamų ir galimų aukų pagrindines teises, visų pirma teisę į gyvybę ir teisę į fizinį ir psichinį neliečiamumą, vis dėlto visi baudžiamosios teisės sritys teisės aktai neišvengiamai turi įtakos naudojimuisi pagrindinėmis teisėmis, visų pirma įtariamų ar kaltinamų teroristiniais nusikaltimais arba nuteistų už juos ir už nusikalstamas veikas, susijusias su teroristine grupe ar teroristine veikla, asmenų naudojimuisi tokiomis teisėmis Baudžiamoji atsakomybė turi būti nustatoma, įgyvendinama ir taikoma laikantis visų su pagrindinėmis teisėmis susijusių prievolių. Bet kokiems apribojimams, susijusiems su naudojimusi pagrindinėmis teisėmis ir laisvėmis, turi būti taikomos sąlygos, nustatytos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 52 straipsnio 1 dalyje, t. y., laikomasi proporcingumo principo atsižvelgiant į tai, kad teisėtai siekiama Sąjungos bendrais interesais pripažintų tikslų arba kai to reikia kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti, jie turi būti numatyti įstatymo ir nekeisti šių teisių ir laisvių esmės.

Šiuo požiūriu reikia atsižvelgti į įvairias pagrindines teises ir laisves, įtvirtintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Atsižvelgiant į siūlomas priemones ypač svarbios teisės apima (tačiau jomis neapsiriboja) Chartijos I antraštinėje dalyje minimą teisę į orumą (1 straipsnis), teisę į gyvybę ir neliečiamybę (2 ir 3 straipsniai), teisę į laisvę ir saugumą (Chartijos 6 straipsnis), teisę į privatų ir šeimos gyvenimą (Chartijos 7 straipsnis), teisę į asmens duomenų apsaugą (Chartijos 8 straipsnis), minties, sąžinės ir religijos laisvę (Chartijos 10 straipsnis), saviraiškos ir informacijos laisvę (Chartijos 11 straipsnis), susirinkimų ir asociacijų laisvę (Chartijos 12 straipsnis), teisę į nuosavybę (Chartijos 17 straipsnis), teisę į prieglobstį ir apsaugą perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo atveju (Chartijos 18 ir 19 straipsniai), bendrą draudimą diskriminuoti, įskaitant dėl rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinės ar bet kokios kitos nuomonės (Chartijos 21 straipsnis), vaiko teises (Chartijos 24 straipsnis), teisę laisvai judėti ir

¹⁸ Pagrindinių teisių chartijos 6 straipsnis ir 2014 m. balandžio 8 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo sujungtose bylose C-293/12 ir C-594/12 42 punktą.

¹⁹ Pagrindinių teisių chartijos 52 straipsnio 1 dalis ir pirmiau cituotas 2014 m. balandžio 8 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas.

apsigyventi (Chartijos 45 straipsnis), teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą (Chartijos 47 straipsnis), nekaltumo prezumpciją ir teisę į gynybą (Chartijos 48 straipsnis), teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei baudmės proporcingumo principus (Chartijos 49 straipsnis) ir teisę nebūti teisiamam ar baudžiamam du kartus už tą patį nusikaltimą (*ne bis in idem*, Chartijos 50 straipsnis).

Visoms priemonėms, kurių ėmėsi Sąjunga ir jos valstybės narės ir kurios susijusios su kaltinimais teroristiniais nusikaltimais ir veikla, susijusia su teroristiniais nusikaltimais, ir šioje direktyvoje nustatytoms baudžiamosioms ir nebaudžiamosioms sankcijoms turi būti taikomas teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei baudmės proporcingumo principas, nekaltumo prezumpcija ir teisė į gynybą, taip pat turėtų būti draudžiama visų formų savivalė. Be to, joms turi būti taikomas bendras draudimas diskriminuoti, įskaitant dėl rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinės ar bet kokios kitos nuomonės, ir draudžiama bet kokių formų diskriminacija arba rasistinis elgesys, taip pat siekiant išvengti vienos grupės ar bendruomenės stigmatizavimo.

Bendras pagrindinių teisių ir proporcingumo principo laikymasis užtikrinamas apribojant nusikalstamų veikų taikymo sritį tuo, ko būtinai reikia norint veiksmingai patraukti baudžiamojon atsakomybėn už veiksmus, keliančius ypatingą grėsmę saugumui. Tai matyti konstatuojamosiose dalyse (žr. pvz., 19 ir 20 konstatuojamąsias dalis).

Konkrečiau, nustačius naują nusikalstamą veiką – keliones į kitas šalis terorizmo tikslais, – gali būti apribota teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, kuri užtikrinama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 21 straipsnio 1 dalimi ir Direktyva 2004/38/EB. Direktyva 2004/38/EB numatytos priemonės, kuriomis ribojamas laisvas judėjimas viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo, įskaitant nusikaltimų prevenciją, sumetimais.

Asmenų, įtariamų šioje direktyvoje apibrėžta nusikalstama veika, duomenys turės būti tvarkomi laikantis pagrindinės teisės į asmens duomenų apsaugą ir galiojančių taikytinų teisės aktų. Siūloma direktyva nenumatoma keisti šios tvarkos, todėl ji neturės poveikio teisei į privatumą ir duomenų apsaugą.

Šis pasiūlymas nedaro įtakos valstybei narei tenkančiai atsakomybei, susijusiai su viešosios tvarkos palaikymu ir vidaus saugumo užtikrinimu pagal SESV 72 straipsnį, pagal kurį valstybių narių institucijos ir toliau turi laikytis savo prievolių žmogaus teisių srityje pagal jų nacionalinės teisės aktus ir konstitucijas ir jas saistančius tarptautinius susitarimus, visų pirma prievolių pagal Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, kurios šalimis yra visos valstybės narės.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šis pasiūlymas neturi tiesioginio poveikio Sąjungos biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėjimo, vertinimo ir ataskaitų teikimo taisyklės**

Direktyvos įgyvendinimą stebės Komisija, remdamasi valstybių narių pateikta informacija apie priemones, kurių imtasi, siekiant, kad įsigaliojūt šios direktyvos laikymuisi būtini įstatymai ir kiti teisės aktai.

Praėjus dvejiems metams po šios direktyvos įgyvendinimo galutinio termino, Komisija pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje įvertinama, koku mastu valstybės narės ėmėsi būtinų priemonių, siekdamos laikytis šios direktyvos.

Praėjus ketveriems metams po šios direktyvos įgyvendinimo galutinio termino, Komisija pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje įvertinamas šios direktyvos poveikis ir papildoma nauda, ir prireikus kartu pateikiami atitinkami pasiūlymai. Tam Komisija pradės konsultacijas su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais, visų pirma su Europolu, Eurojustu ir Pagrindinių teisių agentūra. Komisija taip pat atsižvelgs į valstybių narių pateiktą informaciją pagal Tarybos sprendimą 2005/671/TVR.

- **Aiškinamieji dokumentai**

Aiškinamieji dokumentai dėl direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę nelaikomi reikalingais.

- **Išsamus konkrečių šio pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

I antraštinė dalis. Dalykas ir terminų apibrėžtis

1 straipsnis. Dalykas. Šiame straipsnyje nurodomas Direktyvos projekto tikslas ir taikymo sritis, visų pirma tai, kad jame nustatytos būtiniausios taisyklės dėl teroristinių nusikaltimų, su teroristine grupe susijusių nusikaltimų ir su teroristine veikla susijusių nusikaltimų, taip pat konkrečios terorizmo aukų apsaugos ir pagalbos joms priemonės.

2 straipsnis. Apibrėžtis. Šiame straipsnyje pateikiamos toliau nurodytų terminų apibrėžtis: „lėšos“ (atsižvelgiant į teroristų finansavimo nusikaltimą, plg. 11 straipsnį) pagal ES *acquis*²⁰, „juridiniai asmenys“ (atsižvelgiant į prievolę nustatyti juridinių asmenų atsakomybę, plg. 19 straipsnį) ir „teroristinės grupės“ (atsižvelgiant į nusikaltimą, susijusį su teroristine grupe, plg. 4 straipsnį, tapati apibrėžčiai, anksčiau pateiktai Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 2 straipsnio 1 dalyje).

II antraštinė dalis. Teroristiniai nusikaltimai ir su teroristine grupe susiję nusikaltimai

3 straipsnis. Teroristiniai nusikaltimai. Šiame straipsnyje apibrėžiama, kurios nusikalstamos veikos turėtų būti laikomos teroristiniais nusikaltimais valstybėse narėse. Ši nuostata jau buvo įtraukta į Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 1 straipsnį ir nuo to laiko nepasikeitė. Pirmiausia šia esmine nuostata siekiama suderinti teroristinių nusikaltimų apibrėžtis visose valstybėse narėse, tam tikras veikas konkrečiai ir bendrai priskiriant prie teroristinių nusikaltimų. Teroro aktai yra sunkūs nusikaltimai, kurie dėl pažeidėjo motyvacijos tampa teroristiniais nusikaltimais. Todėl teroristinių nusikaltimų sąvoką sudaro du elementai: objektyvusis elementas, kiek tai susiję su nacionalinėje teisėje apibrėžtų sunkių kriminalinių veikų sąrašu, ir subjektyvusis elementas, kadangi šie veiksmai prie teroristinių nusikaltimų priskiriami tada, kai jie atliekami turint konkretų ketinimą.

4 straipsnis. Su teroristine grupe susiję nusikaltimai. Ši nuostata įpareigoja valstybes nares kriminalizuoti vadovavimą teroristinei grupei ar dalyvavimą teroristinės grupės veikloje, žinant, kad toks dalyvavimas padės teroristinei grupei vykdyti nusikalstamą veiklą. Šia nuostata siekiama užtikrinti, kad vadovavimas teroristinei grupei ir dalyvavimas jos veikloje

²⁰ Tapatus 2001 m. gruodžio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2580/2001 dėl specialių ribojančių priemonių, taikomų tam tikriems asmenims ir subjektams siekiant kovoti su terorizmu, 1 straipsniui (OL L 344, 2001 12 28, p. 70).

būtų savaime laikomi atskirais baudžiamaisiais veiksmais ir traktuojami kaip teroristiniai nusikaltimai. Ji jau buvo įtraukta į Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 2 straipsnį ir nebuvo pakeista 2008 m. Siekiant pritaikyti dabartinę teisinę sistemą prie tarptautinių prievolių (visų pirma prie papildomo protokolo 2 straipsnio), šio straipsnio peržiūrėti nereikia. Prie Papildomo protokolo pridėtoje aiškinamojoje ataskaitoje aiškinama, kad teroristinių grupių apibrėžtį šalys nustato savo nuožiūra .

III antraštinė dalis. Su teroristine veikla susiję nusikaltimai

Nusikaltimai, apibrėžti pagal šią antraštinę dalį, yra labai sunkūs, nes jie gali skatinti teroristinius nusikaltimus ir leisti teroristams ir teroristinėms grupėms palaikyti ir toliau plėtoti savo nusikalstamą veiklą. Nors šie nusikaltimai nebūtinai susiję su tuo, kad turi būti padarytas teroristinis nusikaltimas, kaip aiškinama 15 straipsnyje, jie apima ir objektyvų elementą, t. y. aiškiai apibrėžtą elgesį ir aplinkybes, ir subjektyvų elementą, t. y., nusikaltimo vykdytojo ar galimo nusikaltimo vykdytojo ketinimus ir žinojimą, kad jo veiksmai gali paskatinti padaryti teroristinius nusikaltimus ar prisidėti prie jų padarymo. Šie elementai įrodomi pagal valstybės narės nacionalinę teisę, pateikus įrodymus nepriklausomam teismui ar specializuotam teismui tikrinti pagal konkrečios valstybės narės taikomas baudžiamosios teisės procedūras, atitinkamas ES *acquis* nuostatas dėl įtariamųjų ar kaltinamųjų procesinių teisių baudžiamajame procese ir visapusiškai atsižvelgiant į pagrindinę teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, nekaltumo prezumpciją ir teisę į gynybą, kaip įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.

5 straipsnis. Viešas teroristinio nusikaltimo kurstymas. Ši nusikalstama veika buvo nustatyta Pamatiniame sprendime 2008/919/TVR (įtraukiant naują veiką 3 straipsnio 1 dalies a punkte) įgyvendinant Europos Tarybos konvencijos dėl terorizmo prevencijos 5 straipsnį.

Pagal šią nuostatą baudžiamoms veikoms priskiriamas, pavyzdžiui, savižudžių sprogdintojų šlovinimas, skatinimas prisijungti prie smurtinio džihado, tiesioginis raginimas žudyti netikinčiuosius, terorizmo pateisinimas arba žiaurių nužudymo vaizdų ar pranešimų apie juos sklaida siekiant suteikti teroristams viešumo arba įrodyti jų galią, jei toks elgesys iš tiesų kelia pavojų, kad bus įvykdyti teroro aktai, ir su sąlyga, kad pranešimai platinami turint tikslą skatinti teroristinę veiklą (tai nebūtinai turi būti konkrečios teroristų organizacijos veikla). Tokiems pranešimams ir vaizdams taip pat galima priskirti terorizmo aukų, įskaitant ir jų šeimos narius, menkinimą. Taip pat šiomis nuostatomis buvo siekiama užtikrinti, kad būtų baudžiama už internetu skleidžiamą informaciją skatinant daryti teroristinius nusikaltimus arba dalijantis terorizmo patirtimi.

6 straipsnis. Verbavimas teroristinei veiklai. Ši nusikalstama veika buvo nustatyta Pamatiniame sprendime 2008/919/TVR (įtraukiant naują veiką 3 straipsnio 1 dalies b punkte) įgyvendinant Europos Tarybos konvencijos dėl terorizmo prevencijos 6 straipsnį. Kaip paaiškinta šios konvencijos aiškinamojoje pastaboje, pagal šią nuostatą baudžiama, kai „verbuojantysis siekia, kad jo verbuojamas asmuo ar asmenys padarytų ar padėtų padaryti teroristinį nusikaltimą arba šiuo tikslu prisijungtų prie susivienijimo ar grupės, tačiau visiškai nesvarbu, ar verbuojami asmenys iš tiesų dalyvauja darant teroristinį nusikaltimą arba šiuo tikslu prisijungia prie susivienijimo ar grupės“. Šia nuostata siekiama užtikrinti tinkamas baudžiamosios teisenos priemones, skirtas sustabdyti asmenų arba verbavimo tinklų vykdomą plataus masto verbavimo veiklą.

7 straipsnis. Teroristų rengimas. Ši nusikalstama veika buvo nustatyta Pamatiniame sprendime 2008/919/TVR (įtraukiant naują veiką 3 straipsnio 1 dalies c punkte) įgyvendinant Europos Tarybos konvencijos dėl terorizmo prevencijos 7 straipsnį. Ji įtraukta siekiant

sustabdyti instrukcijų ir internetu platinamų teroristų rengimo ir išpuolių planavimo vadovų sklaidą, konkrečiau – informacijos apie teroristų naudojamas priemones ir metodus sklaidą internetu, kai internetas atlieka „virtualios teroristų rengimo stovyklos“ funkciją. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas interneto naudojimui, tačiau rengiant teroristus nėra apsiribojama internetu teikiamais nurodymais, naudojami ir įprastesni rengimo metodai.

Naujos nusikalstamos veikos, įgyvendinant Europos Tarybos konvencijos dėl terorizmo prevencijos papildomą protokolą. Įgyvendinant papildomą protokolą, prie nusikalstamų veikų priskirti dalyvavimas teroristų rengime, kelionė terorizmo tikslais ir tokių kelionių organizavimas ir palengvinimas. Kai kurie toliau pateikti paaiškinimai yra pagrįsti papildomo protokolo aiškinamąja ataskaita.

8 straipsnis. Dalyvavimas teroristų rengime. Pasiūlymas apima ne tik teroristų rengimą, jau nustatytą Pamatiniame sprendime 2008/919/TVR, bet ir dalyvavimą šiame rengime, kuris dalyviui suteikia galimybių daryti arba padėti daryti teroristinius nusikaltimus.

Šia nuostata įgyvendinamas papildomo protokolo 3 straipsnis. Ji suteiks teisėsaugos institucijoms ir prokuratūrai papildomų priemonių kovoti su galimų nusikaltimo vykdytojų keliamomis grėsmėmis, įskaitant tuos, kurie galiausiai veikia kaip pavieniai asmenys, suteikiant galimybę atlikti tyrimą ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn už teroristų rengimo veiklą, dėl kurios gali būti padaryti teroristiniai nusikaltimai. Dalyvauti teroristų rengime galima asmeniškai, pvz., mokantis teroristų susivienijimo ar grupės stovykloje, arba naudojantis įvairiomis elektroninėmis priemonėmis, be kita ko, ir internetu. Tačiau nepakanka vien lankyti informacines interneto svetaines arba gauti pranešimus, kurie galėtų būti naudojami teroristų rengimui, kad būtų padarytas dalyvavimo teroristų rengime nusikaltimas. Nusikaltimo vykdytojas paprastai turi aktyviai dalyvauti rengime. Tačiau valstybės narės gali nuspręsti savo nacionalinėje teisėje kriminalizuoti „savarankiško rengimosi“ formas.

Be to, dalyvavimo teroristų rengime tikslas turi būti padaryti arba padėti padaryti teroristinius nusikaltimus, kaip apibrėžta 3 straipsnyje, ir nusikaltimo vykdytojas privalo turėti tokį ketinimą. Dalyvavimas kitoje iš esmės teisėtoje veikloje, kaip antai chemijos studijos universitete, skraidymo pamokos arba dalyvavimas valstybės rengiamuose kariniuose mokymuose, taip pat gali būti laikomas neteisėtos dalyvavimo teroristų rengime nusikalstamos veikos padarymu, jei galima įrodyti, kad rengime dalyvaujantis asmuo turėjo atitinkamų nusikalstamų ketinimų pasinaudoti šiuo rengimu ir padaryti teroristinį nusikaltimą.

9 straipsnis. Kelionė į kitą šalį terorizmo tikslais. Šis nusikaltimas visų pirma apima užsienio teroristų kovotojų reiškinį, kriminalizuojant keliones į užsienį terorizmo tikslais. 9 straipsniu siekiama įgyvendinti papildomo protokolo 4 straipsnį.

Šia nuostata siekiama įpareigoti valstybes nars kriminalizuoti keliones į kitą šalį, jei galima įrodyti, kad keliaujama ketinant padaryti, padėti padaryti teroristinius nusikaltimus arba juose dalyvauti, kaip apibrėžta 3 straipsnyje, arba rengti teroristus ar dalyvauti jų rengimo veikloje, kaip apibrėžta 7 ir 8 straipsniuose. Be papildomame protokole išdėstytų reikalavimų, ši nuostata taip pat apima keliones turint tikslą dalyvauti teroristinės grupės veikloje, kaip apibrėžta 4 straipsnyje. Kriminalizuoti šias keliones ne mažiau svarbu dėl to, kad taip kovojama su užsienio teroristų kovotojų grėsmėmis ir tyrėjams bei prokurorams suteikiama būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su užsienio teroristų kovotojų skirtingais tikslais ir veikla.

Ši nuostata apima ir keliones į trečiąsias šalis, ir į ES valstybes nares, įskaitant nusikaltimo vykdytojo pilietybės ar gyvenamosios vietos šalis. Kelionė į paskirties valstybę gali būti tiesioginė arba tranzitu per kitas valstybes.

Nuostatos dėl kelionės į kitą šalį terorizmo tikslais kriminalizavimo pagal šią direktyvą gali būti taikomos visiems į kitą šalį keliaujantiems asmenims. Atsižvelgiant į užsienio teroristų kovotojų keliamą didelę grėsmę reikia parengti griežtą atsaką, kuriuo, kita vertus, turėtų būti visapusiškai laikomasi pagrindinių teisių bei laisvių ir teisinės valstybės principų. 9 straipsnis yra susijęs tik su kelionės labai konkrečiomis sąlygomis ir turint konkrečius ketinimus kriminalizavimu.

10 straipsnis. Kelionių į kitą šalį terorizmo tikslais organizavimas ir palengvinimas. Šia nuostata įgyvendinamas papildomo protokolo 6 straipsnis ir siekiama įpareigoti valstybes nares kriminalizuoti veiklą, padedančią keliauti terorizmo tikslais, kaip antai tokių kelionių organizavimą ir palengvinimą. Terminas „organizavimas“ apima įvairius veiksmus, susijusius su praktiniu pasirengimu kelionei, kaip antai bilietų pirkimą ir maršruto planavimą. Terminas „palengvinimas“ apima bet kuriuos kitus veiksmus nei tie, kurie priskiriami „organizavimui“, ir kuriais keleiviui padedama pasiekti kelionės tikslą. Kaip pavyzdį galima paminėti pagalbą keleiviui neteisėtai kirsti sieną. Nusikaltimo vykdytojas turi veikti tyčia ir žinoti, kad pagalba teikiama terorizmo tikslais.

11 straipsnis. Teroristų finansavimas. Šia nuostata siekiama įpareigoti valstybes nares kriminalizuoti teikimą lėšų, kurios būtų naudojamos daryti teroristinius nusikaltimus ir nusikaltimus, susijusius su teroristinėmis grupėmis ar teroristine veikla. Ši apibrėžtis atitinka Direktyvoje 2015/849/ES pateiktą teroristų finansavimo apibrėžtį, kuri apima visų Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR, iš dalies pakeisto Pamatiniu sprendimu 2008/919/JHA, 1–4 straipsniuose apibrėžtų nusikaltimų finansavimą. Lėšų sąvoka yra apibrėžta siūlomos direktyvos 2 straipsnyje.

Be to, įtraukus kelionių į kitą šalį terorizmo tikslais finansavimą (anksčiau šios nusikalstamos veikos Pamatiniame sprendime 2002/475/TVR nebuvo), įgyvendinamas papildomo protokolo 5 straipsnis ir atsižvelgiama į FATF Rekomendaciją Nr. 5 (kaip tai buvo išaiškinta neseniai priimtame Rekomendacijos Nr. 5 aiškinamosios pastabos daliniame pakeitime). Pagal 15 straipsnį nėra būtina, kad nusikalstama veika būtų faktiškai padaryta arba būtų nustatytas jos ryšys su konkrečiu teroristiniu nusikaltimu arba su teroristine veikla susijusiais nusikaltimais. 11 straipsniu kartu su 15 straipsniu atsižvelgiama į pirmiau nurodytą FATF rekomendaciją, kurioje reikalaujama kriminalizuoti teroristų finansavimą net tais atvejais, kai nenustatytas ryšys su konkrečiu teroro aktu ar aktais.

Lėšos gali būti gaunamos iš vieno šaltinio, pvz., kaip fizinio arba juridinio asmens keleiviui teikiama paskola ar dovana, arba iš įvairių šaltinių, kai lėšų rinkimą organizuoja vienas ar keli fiziniai arba juridiniai asmenys.

12–14 straipsniai. Vagystė sunkinančiomis aplinkybėmis, turto prievartavimas ir sukčiavimas siekiant daryti teroristinius nusikaltimus. Paskutinis su terorizmu susijusių nusikalstamų veikų rinkinys (plg., 3 straipsnyje ar 4 straipsnio b dalyje išvardyti 12–14 straipsniai dėl vagystės sunkinančiomis aplinkybėmis, turto prievartavimo ir sukčiavimo). Šios nusikalstamos veikos jau buvo įtrauktos į Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 3 straipsnį. Valstybės narės turėtų imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad pasirengimas įvykdyti šias nusikalstamas veikas, siekiant daryti tam tikrus teroristinius nusikaltimus, būtų

kriminalizuojamas kaip su terorizmu susijusi veikla, nepriklausomai nuo to, ar teroristinis nusikaltimas faktiškai padarytas, pvz., už sprogmenų vagystę siekiant galiausiai įvykdyti teroro aktą, jei suplanuotas teroro aktas nebuvo įvykdytas.

IV antraštinė dalis: Bendrosios nuostatos dėl teroristinių nusikaltimų, su teroristine grupe susijusių nusikaltimų ir su teroristine veikla susijusių nusikaltimų

15 straipsnis. Ryšys su teroristiniais nusikaltimais. Šia horizontalaus taikymo nuostata aiškiai nustatoma, kad jei nusikaltimai susiję su teroristinėmis grupėmis ar teroristine veikla (įskaitant 16 straipsnyje apibrėžtas nusikalstamas veikas), nėra būtina, kad teroristinis nusikaltimas būtų faktiškai padarytas, kaip jau buvo nurodyta Pamatinio sprendimo 002/475/TVR, iš dalies pakeisto Pamatiniu sprendimu 2008/919/TVR, 3 straipsnio 3 dalyje. Pavyzdžiui, kad dalyvavimas teroristinės grupės veikloje būtų kriminalizuojamas, nebūtina, kad teroro aktas jau būtų faktiškai įvykdytas. Be to, nėra būtina nustatyti ryšio su konkrečia teroristine veikla ar, kiek tai susiję su 9–11 straipsniuose išdėstytomis nusikalstamomis veikomis, konkrečiais su teroristine veikla susijusiais nusikaltimais. Pavyzdžiui, kad būtų kriminalizuojamas verbavimas teroristinei veiklai, nėra būtina, kad asmuo būtų prašomas padaryti konkretų teroristinį nusikaltimą, arba kad teroristų rengimo veiklą vykdančio asmens nurodytu asmeniui padaryti konkretų teroristinį nusikaltimą. Panašiais principais remiamasi kriminalizuojant teroristų finansavimą: pakanka žinojimo, kad lėšos bus apskritai panaudojamos teroristinei veiklai skatinti; nebūtina nustatyti ryšio, pvz., su konkrečia jau numatyta kelione į kitą šalį.

16 straipsnis. Pagalba ar bendrininkavimas, kurstymas ir kėsinimasis. Ši nuostata taikoma pirmiau išvardytoms nusikalstamoms veikoms, dėl to valstybės narės turi kriminalizuoti pagalbą ar bendrininkavimą, kurstymą ir kėsinimąsi įvykdyti daugelį pirmiau nurodytų nusikalstamų veikų.

Pagalba ar bendrininkavimas darant teroristinį nusikaltimą gali apimti įvairių rūšių veiklą, nuo finansinių išteklių teikimo siekiant įvykdyti teroro aktą, pagalbinių paslaugų teikimo arba materialios pagalbos, pvz., transporto (priemonės), ginklų, sprogmenų arba prieglobsčio parūpinimo.

Be reikalavimų, šiuo metu nustatytų Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR, iš dalies pakeisto Pamatiniu sprendimu 2008/919/TVR, 4 straipsnyje, siūloma kriminalizuoti pagalbą ir bendrininkavimą, susijusius su dalyvavimu teroristų rengime. Nors tai nėra privaloma pagal papildomą protokolą, tokios veiklos kriminalizavimas atitinka pagalbos ar bendrininkavimo kitokiai pasirengimo veiklai kriminalizavimą. Iš tikrųjų padėti asmeniui gauti nurodymus (pvz., išversti teroristinio turinio tekstą į užsienio kalbą, gerai žinant patį turinį ir šios instrukcijos būsimą taikymą) yra ne mažiau smerktina nei teikti panašias (vertimo) paslaugas asmeniui, kuris užsiima teroristų rengimu.

Siūloma išplėsti kurstymo įvykdyti visas nusikalstamas veikas kriminalizavimą. Iš tiesų, kurstytojas dažnai paskatina tiesioginius nusikaltimo vykdytojus atlikti veiksmus. Be to, kas jau buvo kriminalizuojama pagal Pamatinį sprendimą 2002/475/TVR, dabartiniame pasiūlyme kriminalizuojamas kurstymas įvykdyti nusikalstamą veiką, susijusią su terorizmo veikla, numatyta III antraštinėje dalyje. Pavyzdžiui, asmens, skatinančio kitą asmenį aktyviai verbuoti kitus arba keliauti į kitą šalį terorizmo tikslais, veiksmams būtų taikomas 16 straipsnis.

Palyginti su Pamatiniu sprendimu 2002/475/TVR, valstybėms narėms nustatomos papildomos prievolės kriminalizuoti mėginimą keliauti į kitą šalį terorizmo tikslais, vadovaujantis papildomo protokolo 4 straipsnio 3 dalimi. Be to, papildoma prievolė yra kriminalizuoti mėginimą, taip pat ir pagalbą ir bendrininkavimą finansuoti teroristus, laikantis FATF Rekomendacijos Nr. 5 ir Direktyvoje 2015/48/ES pateiktos teroristų finansavimo apibrėžties. Taip pat siūloma kriminalizuoti pasikėsinimą rengti teroristus ir verbuoti teroristinei veiklai. Tuo atsižvelgiama į Europos Tarybos konvencijos dėl terorizmo prevencijos 9 straipsnio 2 dalies reikalavimus, taip pat į padėtį daugelyje valstybių narių, kurios, kaip rodo 2014 m. įgyvendinimo ataskaitos, jau kriminalizavo pasikėsinimą vykdyti šias nusikalstamas veikas.

17 straipsnis. Bausmės fiziniams asmenims. Ši nuostata, jau įtraukta į Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 5 straipsnį, taikoma visoms nusikalstamoms veikoms ir ja reikalaujama, kad valstybės narės taikytų veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias baudžiamąsias sankcijas, kurioms priklauso ir ekstradicija. Antrojeje pastraipoje pabrėžiama, kad už teroristinį nusikaltimą turėtų būti taikomos griežtesnės sankcijos negu už tos pačios rūšies nusikalstamas veikas pagal nacionalinę teisę, bet padarytas neturint teroristinių paskatų. Už kai kurias nusikalstamas veikas nustatyta ir mažiausia iš didžiausių bausmių.

Šios nuostatos siūloma nekeisti. Visų pirma nereikia keisti Europos Tarybos konvencijos dėl terorizmo prevencijos, kuri taikoma atitinkamai pagal papildomo protokolo 9 straipsnį, 11 straipsnio.

18 straipsnis. Lengvinančios aplinkybės. Ši nuostata jau buvo pateikta Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 6 straipsnyje (nurodant „ypatingas aplinkybes“) priėmus 1996 m. gruodžio 20 d. Tarybos rezoliuciją dėl asmenų, kovojant su tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu bendradarbiaujančių su teisėsauga. Pagal ją valstybėms narėms leidžiama atsižvelgti į tam tikras lengvinančias aplinkybes ir sumažinti bausmes teroristams. Šios nuostatos siūloma nekeisti.

19 straipsnis. Juridinių asmenų atsakomybė. Ši nuostata taikoma visoms pirmiau išvardytoms nusikalstamoms veikoms, už kurias valstybės narės turi galėti patraukti atsakomybėn juridinius asmenis, kaip ir užtikrinti, kad ši atsakomybė nepanaikintų fizinių asmenų atsakomybės. Ši nuostata atitinka Europos Tarybos konvencijos dėl terorizmo prevencijos 10 straipsnį, kuris taikomas atitinkamai pagal papildomo protokolo 9 straipsnį.

Ši nuostata perimta iš Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 7 straipsnio laikantis standartinės formuluotės, kurią galima rasti kituose ES teisės aktuose ir kuria valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad ir juridiniai asmenys galėtų būti traukiami atsakomybėn, jei kurią nors iš 1–4 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų jų naudai padarė bet kuris asmuo, einantis vadovaujančias pareigas juridinio asmens struktūroje. Nereikalaujama, kad tokia atsakomybė būtų vien tik baudžiamojo pobūdžio.

20 straipsnis. Minimalios bausmės juridiniams asmenims. Ši nuostata, jau įtraukta į Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 8 straipsnį, taikoma bausmėms juridiniams asmenims. Šios nuostatos siūloma nekeisti. Visų pirma nereikia keisti Europos Tarybos konvencijos dėl terorizmo prevencijos, kuri taikoma atitinkamai pagal papildomo protokolo 9 straipsnį, 10 straipsnio.

21 straipsnis. Jurisdikcija ir persekiojimas. Šia nuostata, jau įtraukta į Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 9 straipsnį ir taikoma visoms pirmiau išvardytoms nusikalstamoms veikoms,

reikalaujama nustatyti teisminių institucijų kompetencijos pagrindus, kad jos galėtų pradėti tyrimą, vykdyti baudžiamąjį persekiojimą ir priimti sprendimus dėl šioje direktyvoje apibrėžtų nusikalstamų veikų.

Atskaitos taškas yra 9 straipsnio 1 dalies a punktu įtvirtintas teritoriškumo principas, pagal kurį kiekviena valstybė narė privalo nustatyti savo jurisdikciją dėl teroristinių nusikaltimų, kurie visi ar jų dalis padaryti jos teritorijoje. 9 straipsnio 1 dalies b punktą ir 9 straipsnio 4 dalį galima laikyti šio principo išplėtojimu. Be to, valstybės narės turi įtvirtinti ekstrateritorinę jurisdikciją 1–4 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų atžvilgiu, kai nusikalstama veika padaręs asmuo yra vienas iš jos piliečių ar gyventojų arba nusikalstama veika padaroma jos teritorijoje įsisteigusio juridinio asmens naudai, arba prieš jos institucijas arba žmones, arba prieš Europos Sąjungos instituciją ar organą, įsteigtą pagal Europos bendrijos steigimo sutartį ar Europos Sąjungos sutartį ir įsikūrusį toje valstybėje narėje. 9 straipsnio 3 dalyje nustatoma būtinoji jurisdikcija taikant principą *aut dedere aut iudicare*, kuriuo valstybės narės įpareigojamos patraukti baudžiamojon atsakomybėn už teroristinius nusikaltimus tais atvejais, kai jos atsisako perduoti ar išduoti asmenį, įtariamą padarius tokias nusikalstamas veikas arba už jas nuteistą. Galiausiai, įvedus išplėstos jurisdikcijos taisykles dar reikia nustatyti kriterijus, kuriais remiantis būtų sprendžiamas valstybių narių pozityvių jurisdikcijos kolizijų klausimas. 9 straipsnio 2 dalyje išvardijami veiksniai, į kuriuos siekiant šio tikslo privaloma palaipsniui atsižvelgti.

Palyginti su Pamatiniame sprendime 2002/475/TVR nustatytais taisyklėmis, siūloma nustatyti jurisdikciją už teroristų rengimą, kaip nustatyta siūlomos direktyvos 7 straipsnyje. Ši speciali nuostata yra būtina siekiant užtikrinti, kad už nusikalstamą veiką būtų galima veiksmingai patraukti baudžiamojon atsakomybėn tuos (dažniausiai) ne ES piliečius, kurie užtikrina teroristų rengimą. Kol šios specialios nuostatos nėra, už dalyvavimą teroristų rengime (pagal siūlomos direktyvos 21 straipsnio 1 dalies a arba c punktą) baudžiamojon atsakomybėn gali būti patrauktas teroristų rengime dalyvaujantis asmuo (dažniausiai ES pilietis ir (arba) gyventojas), bet ne teroristų rengimu užsiimantis asmuo (dažniausiai ne ES pilietis ir (arba) gyventojas). Taip būtų sukurta nepateisinama teisės akto spraga. Todėl būtina nustatyti jurisdikciją dėl nusikalstamų veikų, padarytų teroristų rengimu užsiimančių asmenų, neatsižvelgiant į jų pilietybę, atsižvelgiant į galimą tokių veikų Sąjungos teritorijoje poveikį ir glaudų materialų teroristų rengimo ir dalyvavimo teroristų rengime nusikalstamų veikų ryšį.

V antraštinė dalis. Nuostatos dėl terorizmo aukų apsaugos, paramos ir teisių

Kaip paaiškinta siūlomos direktyvos 16 konstatuojamojoje dalyje, pagal šią antraštinę dalį numatytos priemonės yra taikomos terorizmo aukoms atsižvelgiant į apibrėžtį, pateiktą Nusikaltimų aukų teisių direktyvoje. Šios apibrėžties įtraukimo į šią direktyvą papildoma nauda yra apibrėžti ir priminti dėl teroristinių nusikaltimų žuvusių aukų šeimos narių statusą. Kadangi dėl teroristinių nusikaltimų dažnai būna aukų, ypač svarbu paaiškinti, kad aukų, kurių mirtis tiesiogiai sukelta šių nusikalstamų veikų, šeimos nariai, patyrę žalą dėl to asmens mirties, yra prilyginami tiesioginėms aukoms ir gali naudotis tomis pačiomis teisėmis. Siūlomoje direktyvoje terorizmo aukomis laikomi tik tiesiogiai nukentėjęsiai nuo siūlomos direktyvos 3 straipsnyje išvardytų teroristinių nusikaltimų. Kitoms šioje direktyvoje nurodytoms nusikalstamoms veikoms, visų pirma su teroristine grupe ar su teroristine veikla susijusiems nusikaltimams terorizmo aukų apibrėžtis nėra taikoma, nes jos yra parengiamoji pobūdžio ir tiesiogiai nesukelia aukų.

22 straipsnis. Terorizmo aukų apsauga ir pagalba joms

Pirmoji dalis jau buvo įtraukta į Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 10 straipsnio 1 dalį. Pagal ją valstybės narės užtikrina, kad nusikalstamų veikų, kurioms taikoma siūloma direktyva, tyrimas ar baudžiamasis persekiojimas nepriklausytų nuo aukos pateikto skundo ar kaltinimo bent tais atvejais, jeigu tos veikos buvo padarytos aptariamose valstybės narės teritorijose.

Europos Sąjungos požiūriu į kovą su terorizmu ypatingas dėmesys skiriamas aukų apsaugai ir pagalbai joms. Atsižvelgiant į jų konkrečius poreikius, siūloma patikslinti 2 dalyje nurodytas priemones, kurių valstybės narės turėtų imtis siekdamas patenkinti šiuos poreikius, tuo būdu siekiant patikslinti šiuo metu Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 10 straipsnio 2 dalyje nustatytas valstybių narių prievolės prireikus imtis visų įmanomų priemonių užtikrinti tinkamą pagalbą.

Nusikaltimų aukų teisių direktyva taikoma visoms nusikaltimų aukoms, neskirstant aukų pagal kategorijas. Tačiau Nusikaltimų aukų teisių direktyvoje pripažįstama, kad kai kurios aukos turi specialių apsaugos poreikių, kurie turėtų būti vertinami individualiai, ir kad ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas aukoms, kurios patyrė didelę žalą dėl, *inter alia*, nusikaltimo sunkumo. Į šį terorizmo aukų aspektą reikėtų deramai atsižvelgti.

Nusikaltimų aukų teisių direktyvoje išsamiai nenustatyta, kaip būtų galima atsižvelgti į konkrečius terorizmo aukų poreikius. Terorizmo aukoms ypač reikia deramos pagalbos ir paramos. Todėl labai svarbu, kad terorizmo aukoms iš karto po išpuolio ir prireikus vėliau (kol to reikės) būtų teikiama gerai organizuota ir skubi pagalba. Šią skubią pagalbą teroro nusikaltimus išgyvenusios aukos dažnai prilygina gyvybės išgelbėjimui. Be to, kadangi tikėtina, kad terorizmo aukos kentės nuo potrauminio streso sutrikimo (angl. PTSD) ir nuo kitos su trauma susijusios žalos, labai svarbu, kad kiekvienu individualiu atveju psichologinė ir socialinė pagalba joms būtų teikiama tol, kol tai būtina. Siūloma nuostata numatomos tokios kvalifikuotos paramos paslaugos.

Galimybė gauti informaciją yra dar vienas svarbus po teroristinio išpuolio susidariusių situacijų, kurios sulaukia didelio žiniasklaidos dėmesio, bet kuriose turi būti laikomasi baudžiamojo tyrimo konfidencialumo, elementas. Paini, prieštaringa ir neišsami informacija dažnai sutrikdo aukas. Todėl siūloma nuostata taip pat reikalaujama, kad aukoms būtų suteikiama informacija apie jų teises ir apie teikiamą pagalbą ir paramą, taip pat informacija apie aukas.

Siūlomomis nuostatomis nesiekama iš dalies pakeisti jau galiojančių ES nuostatų dėl aukų teisių, bet jas patikslinti, kad būtų kuo geriau atsižvelgiama į konkrečius terorizmo aukų poreikius.

23 straipsnis. Kitoje valstybėje narėje gyvenančių terorizmo aukų teisės. Teroristiniais išpuoliais siekiama pakenkti didelėms žmonių grupėms ir dažnai išpuolių aukų gyvenamosios vietos ar pilietybės šalis yra kita šalis negu ta, kurioje įvykdytas teroristinis išpuolis. Todėl valstybės narės užtikrina, kad jų kompetentingos institucijos galėtų imtis atitinkamų priemonių kiek įmanoma sumažinti tokioms aukoms kylančių sunkumų, visų pirma kai tai susiję su galimybe gauti informaciją apie aukų teises ir prieinamas kompensavimo už patirtus sužalojimus sistemas. Be to, valstybės narės užtikrina, kad terorizmo aukos galėtų gauti ilgalaikę emocinę ir psichologinę pagalbą ir paramą savo gyvenamojoje vietoje.

VI antraštinė dalis. Baigiamosios nuostatos

24 straipsnis. Pamatinio sprendimo 2002/475/TVR dėl kovos su terorizmu pakeitimas. Tai nuostata, kuria pakeičiamas Pamatinis sprendimas 2002/475/TVR, iš dalies pakeistas Pamatiniu sprendimu 2008/919/TVR.

25 straipsnis. Perkėlimas į nacionalinę teisę. Atsižvelgiant į tai, kad būtina nedelsiant nustatyti siūlomas papildomas nusikalstamas veikas, perkėlimo trukmė turi būti trumpa. Laikantis prielaidos, kad derybos bus užbaigtos greitai, nustatytas 12 mėnesių perkėlimo į nacionalinę teisę galutinis terminas.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA**dėl kovos su terorizmu ir pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR dėl kovos su terorizmu**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 83 straipsnio 1 punktą ir 82 straipsnio 2 dalies c punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Europos Sąjunga yra grindžiama visuotinėmis žmogaus orumo, laisvės, lygybės ir solidarumo, pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms vertybėmis. Ji vadovaujasi valstybėms narėms bendrais demokratijos ir teisės viršenybės principais;
- (2) teroro aktai yra vienas sunkiausių visuotinių vertybių – žmogaus orumo, laisvės, lygybės ir solidarumo, pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga, pažeidimų. Be to, terorizmas yra vienas iš pavojingiausių išpuolių, nukreiptų prieš demokratijos ir teisinės valstybės principus, kurie yra bendri valstybėms narėms ir kuriais grindžiama Europos Sąjunga;
- (3) Tarybos pamatinis sprendimas 2002/475/TVR²¹ yra baudžiamosios justicijos atsakomųjų priemonių kovojant su terorizmu pagrindas. Visoms valstybėms narėms bendra teisine sistema, ir visų pirma suderintomis teroristinių nusikaltimų apibrėžtimis nustatomi bendri kompetentingų nacionalinės valdžios institucijų keitimosi informacijos ir bendradarbiavimo kriterijai pagal Tarybos pamatinį sprendimą 2006/960/TVR²², Tarybos sprendimą 2008/615/TVR²³ ir Tarybos sprendimą 2005/671/TVR²⁴, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 603/2013²⁵,

²¹ 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinis sprendimas dėl kovos su terorizmu (OL L 164, 2002 6 22, p. 3).

²² 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2006/960/TVR dėl keitimosi informacija ir žvalgybos informacija tarp Europos Sąjungos valstybių narių teisėsaugos institucijų supaprastinamo (OL L 386, 2006 12 29, p. 89).

²³ 2008 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybinio nusikalstamumu srityje (OL L 210, 2008 8 6, p. 1).

²⁴ Tarybos sprendimas 2005/671/TVR dėl keitimosi informacija ir bendradarbiavimo teroristinių nusikaltimų srityje (OL L 253, 2005 9 29, p. 22).

²⁵ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 603/2013 dėl *Eurodac* sistemos pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo

Tarybos pamatinį sprendimą 2002/584/TVR²⁶ ir Tarybos pamatinį sprendimą 2002/465/TVR²⁷;

- (4) pastaraisiais metais terorizmo grėsmė išaugo ir sparčiai išsiplėtė. Asmenys, vadinamieji užsienio teroristai kovotojai, keliauja į kitas šalis terorizmo tikslais. Grįžę užsienio teroristai kovotojai kelia dar didesnę saugumo grėsmę visoms ES valstybėms narėms. Užsienio teroristai kovotojai siejami su keliais neseniai įvykdytais išpuoliais ir sąmokslais, įskaitant 2015 m. lapkričio 13 d. išpuolius Paryžiuje. Be to, Europos Sąjungai ir jos valstybėms narėms vis didesnę grėsmę kelia asmenys, įkvėpti ar parengti teroristinių grupių užsienyje, tačiau liekantys Europoje;
- (5) atsižvelgiant į plintančią terorizmo grėsmę ir į Sąjungos ir valstybių narių teisinės prievolės pagal tarptautinę teisę, teroristinių nusikaltimų, įskaitant su teroristine grupe susijusius nusikaltimus ir su teroristine veikla susijusius nusikaltimus, apibrėžtys turėtų būti toliau suderintos visose valstybėse narėse, kad jos išsamiau apimtų veikas, visų pirma susijusias su užsienio teroristais kovotojais ir teroristų finansavimu. Tokia veika turėtų būti baudžiama ir tuo atveju, jei ji vykdoma internetu, įskaitant ir socialinius tinklus;
- (6) su teroristine veikla susiję nusikaltimai yra labai sunkūs, nes jie gali skatinti daryti teroristinius nusikaltimus ir leisti teroristams ir teroristinėms grupėms palaikyti ir plėtoti savo nusikalstamą veiklą, todėl šios veikos kriminalizavimas pateisinamas;
- (7) nusikaltimams, susijusiems su viešu teroristinio nusikaltimo kurstymu, priskiriamas, *inter alia*, terorizmo šlovinimas ir pateisinimas arba pranešimų ar vaizdų, įskaitant susijusius su terorizmo aukomis, platinimas siekiant plačiai paviešinti teroristų elgesį ar rimtai įbauginti gyventojus, su sąlyga, kad dėl tokio elgesio kyla pavojus, kad gali būti įvykdytas teroro aktas;
- (8) atsižvelgiant į grėsmės rimtumą ir poreikį visų pirma sustabdyti užsienio teroristų kovotojų srautus, būtina kriminalizuoti keliones į kitą šalį terorizmo tikslais, tarp jų ne tik daryti teroristinius nusikaltimus ir dalyvauti teroristų rengime bei juo užsiimti, bet ir dalyvauti teroristinės grupės veikloje. Kriminalizuoti reikėtų ir visus veiksmus, kuriais palengvinamos tokios kelionės;
- (9) kriminalizavus dalyvavimą teroristų rengime papildoma esama nusikalstama teroristų rengimo veika ir ypač atkreipiamas dėmesys į grėsmes, kurias kelia asmenys, aktyviai besirengiantys daryti teroristinius nusikaltimus, įskaitant ir tuos, kurie galiausiai veikia kaip pavieniai asmenys;
- (10) valstybės narės turėtų bausti už teroristų finansavimą, kuris apima teroro aktų finansavimą, teroristinės grupės finansavimą, taip pat kitas nusikalstamas veikas, susijusias su teroristų veikla, pavyzdžiui, verbavimą teroristinei veiklai ir teroristų rengimą ar keliones teroristiniais tikslais, kad būtų išardytos paramos struktūros, padedančios daryti teroristinius nusikaltimus. Už pagalbą ir bendrininkavimą arba mėginimą finansuoti teroristus taip pat turėtų būti baudžiama;

---

kriterijai ir mechanizmai, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su *Eurodac* sistemos duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (OL L 180, 2013 6 29, p. 1).

²⁶ 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimas dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002 7 18, p. 1).

²⁷ 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2002/465/TVR dėl jungtinių tyrimo grupių (OL L 162, 2002 6 20, p. 1).

- (11) be to, už materialinės paramos terorizmui teikimą pasitelkiant asmenis, vykdančius arba tarpininkaujančius vykdant paslaugų, turto ir prekių tiekimą ar judėjimą, įskaitant prekybos sandorius, susijusius su įvežimu arba išvežimu iš Sąjungos, valstybėse narėse turėtų būti baudžiama kaip už pagalbą terorizmui ir bendrininkavimą arba kaip už teroristų finansavimą, jei jis atliekamas žinant, kad šios operacijos arba iš jų gautas pelnas ketinami visiškai arba iš dalies būti naudojami teroristiniais tikslais arba bus naudingi teroristinėms grupėms;
- (12) už mėginimą keliauti į kitą šalį terorizmo tikslais turėtų būti baudžiama kaip ir už pasikėsinimą rengti teroristus ir verbuoti teroristinei veiklai;
- (13) kalbant apie šioje direktyvoje numatytas nusikalstamas veikas, visiems šių veikų elementams turi būti taikoma tyčinio veiksmo samprata. Išvadą, kad veiksmai ar neveikimas yra tyčinio pobūdžio, galima padaryti remiantis objektyviomis faktinėmis aplinkybėmis;
- (14) be to, tokius nusikaltimus padariusiems arba už juos atsakingiems fiziniams ir juridiniams asmenims turėtų būti numatytos tokių nusikaltimų sunkumą atitinkančios bausmės;
- (15) turėtų būti nustatytos jurisdikcijos taisyklės, kad už teroristinį nusikaltimą būtų galima veiksmingai persekioti. Visų pirma būtina nustatyti jurisdikciją dėl nusikalstamų veikų, padarytų teroristų rengimu užsiimančių asmenų, neatsižvelgiant į jų pilietybę, atsižvelgiant į galimą tokių veikų Sąjungos teritorijoje poveikį ir glaudų materialų teroristų rengimo ir dalyvavimo teroristų rengime nusikalstamų veikų ryšį;
- (16) valstybės narės, siekdamos tenkinti konkrečius terorizmo aukų poreikius, turėtų numatyti konkrečias apsaugos, paramos ir pagalbos priemones, dar labiau tikslindamos ir plėsdamos Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2012/29/ES²⁸ nustatytas teises. Terorizmo aukų apibrėžtis pateikta Direktyvos 2012/29/ES 1 straipsnyje, sąsajos su teroro aktais nurodytos 3 straipsnyje. Priemonėmis, kurių valstybės narės turi imtis, reikia užtikrinti, kad teroristinio išpuolio atveju terorizmo aukos gautų emocinę ir psichologinę paramą, įskaitant paramą įvykus traumai ir konsultavimą, taip pat visą svarbią informaciją ir konsultacijas teisiniais, praktiniais ir finansiniais klausimais;
- (17) valstybės narės turėtų bendradarbiauti tarpusavyje, kad visoms terorizmo aukoms būtų užtikrinta galimybė gauti informaciją apie aukų teises, esamas paramos paslaugas ir kompensavimo už patirtus sužalojimus sistemas. Be to, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad terorizmo aukos galėtų gauti ilgalaikės paramos paslaugas savo gyvenamosios vietos šalyje, net jei teroristinis nusikaltimas padarytas kitoje ES šalyje;
- (18) kadangi šios direktyvos tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti vienašališkai, ir atsižvelgiant į būtinybę turėti Europos mastu suderintas nuostatas, dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, Sąjunga gali patvirtinti priemones laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo. Pagal 5 straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (19) šioje direktyvoje laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje, gerbiamos pagrindinės teisės ir laisvės ir laikomasi principų, visų pirma

²⁸ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas 2001 m. kovo 15 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (OL L 315, 2012 11 14, p. 37).

pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, įskaitant tuos, kurie nurodyti II, III, V ir VI skyriuose, kurie apima, *inter alia*, teisę į laisvę ir saugumą, saviraiškos ir informacijos laisvę, asociacijų laisvę ir minties, sąžinės ir religijos laisvę, bendrą diskriminacijos draudimą, ypač dėl rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinės ar bet kokios kitos nuomonės, teisę į privatų ir šeimos gyvenimą ir teisę į asmens duomenų apsaugą, teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei baudmės proporcingumo principą, taip pat apimančių tikslumo, aiškumo ir numatomumo reikalavimą baudžiamosios teisės srityje, nekaltumo prezumpciją ir judėjimo laisvę, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 21 straipsnio 1 dalyje ir Direktyvoje 2004/38/EB. Ši direktyva turi būti įgyvendinta remiantis minėtomis teisėmis ir principais;

- (20) baudžiamoji atsakomybė pagal šią direktyvą turėtų būti taikoma proporcingai nusikalstamos veikos pobūdžiui ir aplinkybėms, atsižvelgiant į siekiamų tikslų teisėtumą ir svarbą demokratinėje visuomenėje, taip pat turėtų būti draudžiama visų formų savivalė arba diskriminacinis ar rasistinis elgesys;
- (21) Direktyva turėtų pakeisti Pamatinį sprendimą 2002/475/TVR²⁹ tų valstybių narių, kurioms ši direktyva privaloma, atžvilgiu;
- (22) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį Jungtinė Karalystė ir Airija pranešė pageidaujanti dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą;

IR (ARBA)

- (23) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą, todėl ji nėra joms privaloma ar taikoma;
- (24) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma; Pamatinis sprendimas 2002/475/TVR tebėra privalomas ir taikomas Danijai,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS. DALYKAS IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS

1 straipsnis *Dalykas*

Šia direktyva nustatytos būtinausios taisyklės dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžčių teroristinių nusikaltimų, su teroristine grupe susijusių nusikaltimų ir su teroristine veikla susijusių nusikaltimų srityje, taip pat konkrečios terorizmo aukų apsaugos ir pagalbos joms priemonės.

²⁹ Iš dalies pakeistas 2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2008/919/TVR, iš dalies keičiančiu Pamatinį sprendimą 2002/475/TVR (OL L 330, 2008 12 9, p. 21).

2 straipsnis
Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- (a) lėšos – bet kuris turtas, materialinis arba nematerialinis, kilnojamasis arba nekilnojamasis, kad ir kaip įgytas, teisiniai dokumentai arba bet kurios formos dokumentai, įskaitant elektroninius arba skaitmeninius, patvirtinantys nuosavybės teisę arba turtinę teisę į tokį turtą, įskaitant (bet ne tik) banko kreditus, kelionės čekius, banko čekius, pinigų perlaidų orderius, akcijas, vertybinius popierius, obligacijas, įsakomuosius vekselius ir akredityvus,
- (b) juridinis asmuo – subjektas, turintis teisinį subjektiškumą pagal taikytiną teisę, išskyrus valstybes ar valdžios funkcijas vykdančias viešąsias įstaigas bei viešąsias tarptautines organizacijas,
- (c) teroristinė grupė – organizuota grupė iš daugiau kaip dviejų asmenų, sukurta per tam tikrą laikotarpį ir darniai veikianti turint tikslą daryti teroristinius nusikaltimus,
- (d) organizuota grupė – grupė, kuri nėra atsitiktinai sudaryta tiesiogiai kokiam nors nusikaltimui padaryti ir kurioje nebūtinai turi būti formaliai jos nariams padalyti vaidmenys, narystės tęstinumas ar išplėtotą struktūrą.

II ANTRAŠTINĖ DALIS.

**TERORISTINIAI NUSIKALTIMAI IR SU TERORISTINE GRUPE SUSIJĘ
NUSIKALTIMAI**

3 straipsnis
Teroristiniai nusikaltimai

1. Kiekviena valstybė narė imasi reikiamų priemonių siekdama užtikrinti, kad 2 pastraipoje nurodytos nurodytos tyčinės veikos, kaip jos apibrėžiamos nacionalinėje teisėje, kurios atsižvelgiant į jų pobūdį ar aplinkybes gali padaryti didelės žalos šaliai ar tarptautinei organizacijai, būtų apibrėžiamos kaip teroristiniai nusikaltimai tais atvejais, kai jomis siekiama vieno ar keleto iš šių tikslų:
  - (a) rimtai įbauginti gyventojus,
  - (b) neleistinai priversti vyriausybę ar tarptautinę organizaciją atlikti kokį veiksma arba susilaikyti nuo veiksmo,
  - (c) rimtai destabilizuoti ar sunaikinti pagrindines politines, konstitucines, ekonomines ar socialines šalies struktūras ar tarptautinę organizaciją.
2. Tyčiniai veiksmai, nurodyti 1 dalyje, yra:
  - (a) pasikėsinimai į asmens gyvybę, galintys sukelti mirtį,
  - (b) pasikėsinimai į asmens fizinę neliečiamybę;
  - (c) žmogaus pagrobimas arba laikymas įkaitu;
  - (d) didelis vyriausybinių ar visuomeninių pastato, transporto sistemos, infrastruktūros įrenginio, įskaitant informacinę sistemą, nuolatinės platformos kontinentiniame šelfe, viešosios vietos arba privačios nuosavybės naikinimas, keliantis pavojų žmonių gyvybei arba galintis padaryti didelių ekonominių nuostolių;

- (e) orlaivių, laivų ar kitų viešojo ar krovinio transporto priemonių užgrobimas;
- (f) ginklų, sprogmenų arba branduolinio, biologinio ar cheminio ginklo gaminimas, laikymas, įgijimas, gabenimas, tiekimas ar naudojimas, taip pat biologinio ar cheminio ginklo moksliniai tyrimai ir kūrimas;
- (g) pavojingų medžiagų paleidimas arba gaisrų, potvynių ar sprogimų sukėlimas, keliantis pavojų žmonių gyvybei;
- (h) vandens, energijos ar kurių nors kitų pagrindinių gamtos išteklių tiekimo trukdymas ar trikdydas, keliantis pavojų žmonių gyvybei;
- (i) grasinimas padaryti a–h punktuose išvardytas veikas.

4 straipsnis

Su teroristine grupe susiję nusikaltimai

Visos valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už šiuos tyčinius veiksmus būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką:

- (a) vadovavimą teroristinei grupei;
- (b) dalyvavimą teroristinės grupės veikloje, įskaitant informacijos ar materialinių išteklių tiekimą jai arba jos veiklos finansavimą koku nors būdu, žinant, kad toks dalyvavimas padės teroristinės grupės nusikalstamai veiklai.

III ANTRAŠTINĖ DALIS. SU TERORISTINE VEIKLA SUSIJĘ NUSIKALTIMAI

5 straipsnis

Viešas teroristinio nusikaltimo kurstymas

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už informacijos skleidimą ar kitokias pastangas padaryti ją prieinamą visuomenei, siekiant paskatinti daryti vieną iš 3 straipsnio 2 dalies a–h punktuose išvardytų nusikaltimų, kai toks elgesys, kuriuo tiesiogiai ar netiesiogiai skatinama daryti teroristinius nusikaltimus, kelia pavojų, kad gali būti įvykdyta viena ar kelios tokios nusikalstamos veikos, būtų baudžiama kaip už tyčinę nusikalstamą veiką.

6 straipsnis

Verbavimas terorizmo tikslais

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už kito asmens skatinimą įvykdyti vieną iš nusikalstamų veikų, išvardytų 3 straipsnio 2 dalies a–h punktuose arba 4 straipsnyje, būtų baudžiama kaip už tyčinę nusikalstamą veiką.

7 straipsnis

Teroristų rengimas

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už mokymą gaminti arba naudoti sprogmenis, šaunamuosius ar kitus ginklus, kenksmingas arba pavojingas medžiagas arba kitus specialius metodus ar būdus siekiant vykdyti arba padėti vykdyti 3 straipsnio 2 dalies a–h punktuose išvardytas nusikalstamas veikas, žinant, kad suteikiami įgūdžiai gali būti naudojami šiuo tikslu, būtų baudžiama kaip už tyčinę nusikalstamą veiką.

8 straipsnis
Dalyvavimas teroristų rengime

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už gavimą nurodymų iš kito asmens, kaip gaminti arba naudoti sprogmenis, šaunamuosius ar kitus ginklus, kenksmingas arba pavojingas medžiagas arba kitus specialius metodus ar būdus, siekiant vykdyti arba padėti vykdyti 3 straipsnio 2 dalies a–h punktuose išvardytas nusikalstamas veikas, būtų baudžiama kaip už tyčinę nusikalstamą veiką.

9 straipsnis
Kelionė į kitą šalį terorizmo tikslais

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už keliones į kitą šalį turint tikslą padaryti ar padėti padaryti 3 straipsnyje nurodytą teroristinį nusikaltimą, dalyvavimą 4 straipsnyje nurodytoje teroristinės grupės veikloje arba teroristų rengimą ar dalyvavimą teroristų rengime, kaip nurodyta 7 ir 8 straipsniuose, būtų baudžiama kaip už tyčinę nusikalstamą veiką.

10 straipsnis
Kelionių į kitą šalį terorizmo tikslais organizavimas ar kitoks palengvinimas

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už bet kokią pagalbą organizuojant ar palengvinant kelionę asmeniui, keliaujančiam į kitą šalį terorizmo tikslais, kaip nurodyta 9 straipsnyje, žinant, kad pagalba tiekama tuo tikslu, būtų baudžiama kaip už tyčinę nusikalstamą veiką.

11 straipsnis
Teroristų finansavimas

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už lėšų teikimą ar rinkimą bet kuriomis priemonėmis, tiesiogiai arba netiesiogiai, siekiant arba žinant, kad jos visos ar iš dalies bus naudojamos įvykdyti bet kurią 3–10, 12 ir 14–16 straipsniuose nurodytą nusikalstamą (-as) veiką (-as), būtų baudžiama kaip už tyčinę nusikalstamą veiką.

12 straipsnis
Vagystė sunkinančiomis aplinkybėmis siekiant padaryti teroristinį nusikaltimą

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už vagystę sunkinančiomis aplinkybėmis siekiant įvykdyti vieną iš 3 straipsnyje nurodytų nusikalstamų veikų būtų baudžiama kaip už tyčinę nusikalstamą veiką.

13 straipsnis
Turto prievartavimas siekiant padaryti teroristinį nusikaltimą

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už turto prievartavimą siekiant įvykdyti vieną iš 3 straipsnyje nurodytų nusikalstamų veikų būtų baudžiama kaip už tyčinę nusikalstamą veiką.

14 straipsnis

Administracinių dokumentų klastojimas siekiant padaryti teroristinį nusikaltimą

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už administracinių dokumentų klastojimą siekiant įvykdyti vieną iš 3 straipsnio 2 dalies a–h punktuose ir 4 straipsnio b punkte nurodytų nusikalstamų veikų būtų baudžiama kaip už tyčinę nusikalstamą veiką.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS. BENDROSIOS NUOSTATOS DĖL TERORISTINIŲ NUSIKALTIMŲ, SU TERORISTINE GRUPE SUSIJUSIŲ NUSIKALTIMŲ IR SU TERORISTINE VEIKLA SUSIJUSIŲ NUSIKALTIMŲ

15 straipsnis

Ryšys su teroristiniais nusikaltimais

Kad būtų baudžiama už 4 straipsnyje ir III antraštinėje dalyje nurodytą veiką nebūtina, kad teroristinis nusikaltimas būtų faktiškai padarytas, ir nebūtina nustatyti ryšio su konkrečiu teroristiniu nusikaltimu ar, kiek tai susiję su 9–11 straipsniuose nurodytomis nusikalstamomis veikomis, su konkrečiomis su teroristine veikla susijusiomis nusikalstamomis veikomis.

16 straipsnis

Pagalba ar bendrininkavimas, kurstymas ir kėsinimasis

1. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už pagalbą ar bendrininkavimą įvykdant 3–8 ir 11–14 straipsniuose nurodytą nusikalstamą veiką būtų baudžiama.
2. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už kurstymą įvykdyti 3–14 straipsniuose nurodytą nusikalstamą veiką būtų baudžiama.
3. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už kėsinimąsi padaryti 3, 6, 7, 9 ir 11–14 straipsniuose, išskyrus 3 straipsnio 2 dalies f punkte numatytą laikymą ir 3 straipsnio 2 dalies i punkte nurodytą nusikalstamą veiką, būtų baudžiama.

17 straipsnis

Bausmės fiziniams asmenims

1. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 3–14 ir 16 straipsniuose nurodytus nusikaltimus būtų baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis kriminalinėmis bausmėmis, kurios gali būti siejamos su ekstradicija.
2. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 3 straipsnyje nurodytus teroristinius nusikaltimus ir 16 straipsnyje nurodytus nusikaltimus, susijusius su teroristiniais nusikaltimais, būtų baudžiama sunkesnėmis laisvės atėmimo bausmėmis negu tos, kurios pagal nacionalinius įstatymus yra taikomos už tokius nusikaltimus nesant specialaus tikslo, kuris būtinas pagal 3 straipsnį, išskyrus atvejus, kai taikomos bausmės jau yra didžiausios numatytos pagal nacionalinius įstatymus.
3. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 4 straipsnyje nurodytus nusikaltimus būtų baudžiama laisvės atėmimo bausmėmis, didžiausia bausme ne mažesne kaip penkiolika metų už 4 straipsnio a dalies a punkte nurodytą nusikaltimą, o už 4 straipsnio b dalies b punkte išvardytus nusikaltimus – didžiausia

bausme ne mažesne kaip aštuoneri metai. Jei 3 straipsnio 2 dalies i punkte nurodytą teroristinį nusikaltimą padaro asmuo, vadovaujantis teroristinei grupei, kaip nurodyta 4 straipsnio a punkte, didžiausia bausmė turi būti ne mažesnė kaip aštuoneri metai.

18 straipsnis
Lengvinančios aplinkybės

Kiekviena valstybė narė gali imtis būtinų priemonių, kad 17 straipsnyje nurodytos bausmės būtų sumažintos, jeigu nusikaltėlis:

- (a) atsisako teroristinės veiklos ir
- (b) administracinėms arba teisminėms institucijoms suteikia informaciją, kurios jos kitaip nebūtų galėjusios gauti, padėdamas joms:
  - (1) užkirsti kelią nusikaltimui arba sušvelninti jo padarinius;
  - (2) nustatyti ar nuteisti kitus nusikaltusius asmenis;
  - (3) surasti įrodymų arba
  - (4) užkirsti kelią kitiems 3–14 ir 16 straipsniuose nurodytiems nusikaltimams.

19 straipsnis
Juridinių asmenų baudžiamoji atsakomybė

1. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridiniai asmenys galėtų būti traukiami atsakomybėn už 3–14 ir 16 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas, kurias jų naudai padarė asmuo, veikęs individualiai arba kaip tokio juridinio asmens struktūros narys ir užimantis to juridinio asmens struktūroje vadovaujančias pareigas, remiantis tuo, kad jis turėjo teisę:
  - (c) atstovauti juridiniam asmeniui;
  - (d) priimti sprendimus juridinio asmens vardu;
  - (e) vykdyti kontrolę juridinio asmens struktūroje.
2. Be to, valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridiniai asmenys atsakytų tais atvejais, jeigu 3–14 ir 16 straipsniuose nurodytus nusikaltimus juridinio asmens naudai padarė jam pavaldus asmuo dėl 1 dalyje nurodyto asmens nepakankamos priežiūros ar kontrolės.
3. Juridinių asmenų atsakomybė pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis taip pat apima baudžiamąsias bylas prieš fizinius asmenis, kurie yra bet kurio iš 3–14 ir 16 straipsniuose nurodytų nusikaltimų vykdytojai, kurstytojai ar bendrininkai.

20 straipsnis
Bausmės juridiniams asmenims

Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridinis asmuo, patrauktas atsakomybėn pagal 19 straipsnį, būtų baudžiamas veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis bausmėmis, kurios apimtų baudžiamąsias arba ne baudžiamąjo pobūdžio baudas ir kitas bausmes, kaip antai:

- (a) teisės į valstybės teikiamas lengvatas arba pagalbą atėmimas;
- (b) laikinas ar nuolatinis teisės verstis komercine veikla atėmimas;

- (c) teisminės priežiūros skyrimas;
- (d) teismo nutartis dėl likvidavimo;
- (e) laikinas ar galutinis įmonių, su kurių pagalba buvo įvykdyta nusikalstama veika, uždarymas.

21 straipsnis
Jurisdikcija ir persekiojimas

1. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių nustatyti savo jurisdikciją 3–14 ir 16 straipsniuose nurodytų nusikaltimų atžvilgiu tais atvejais, kai:
  - (a) visa nusikalstama veika ar jos dalis yra padaryta jos teritorijoje;
  - (b) nusikalstama veika yra padaryta su jos vėliava plaukiojančiame laive arba joje registruotame orlaivyje;
  - (c) nusikaltėlis yra vienas iš jos piliečių ar gyventojų;
  - (d) nusikalstamą veiką padaręs asmuo teikia piliečiams arba gyventojams teroristų rengimą, kaip nurodyta 7 straipsnyje;
  - (e) nusikalstama veika yra padaryta jos teritorijoje įsisteigusio juridinio asmens naudai;
  - (f) nusikalstama veika yra padaryta atitinkamos valstybės narės institucijoms ar žmonėms arba toje valstybėje narėje įsikūrusiai Europos Sąjungos institucijai, dariniui, įstaigai ar agentūrai.

Kiekviena valstybė narė gali išplėsti savo jurisdikciją, jeigu nusikalstama veika yra padaryta kurios nors valstybės narės teritorijoje.
2. Kai nusikalstama veika patenka į daugiau kaip vienos valstybės narės jurisdikciją ir kai bet kuri atitinkamų valstybių gali pagrįstai persekioti remdamasi tomis pačiomis aplinkybėmis, atitinkamos valstybės bendradarbiauja, kad nuspręstų, kuri iš jų persekios nusikaltėlius, siekdamos, jeigu įmanoma, centralizuoti procesinius veiksmus vienoje valstybėje narėje. Šiuo tikslu valstybės narės gali kreiptis į Eurojustą, kad būtų galima palengvinti jų teisminių institucijų bendradarbiavimą ir koordinuoti veiksmus. Eilės tvarka atsižvelgiama į šiuos veiksnius:
  - (a) ta valstybė narė yra ta, kurios teritorijoje tos veikos buvo padarytos,
  - (b) ta valstybė narė yra ta, kurios pilietis arba gyventojas yra nusikaltimo vykdytojas,
  - (c) ta valstybė narė yra nukentėjusių asmenų kilmės valstybės narė,
  - (d) ta valstybė narė yra ta, kurios teritorijoje nusikaltimo vykdytojas buvo surastas.
3. Kiekviena valstybė narė taip pat imasi būtinų priemonių nustatyti savo jurisdikciją 3–14 ir 16 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų atžvilgiu tais atvejais, kai ji atsisako kitai valstybei narei ar trečiajai valstybei perduoti ar išduoti asmenį, įtariamą padarius tokias nusikalstamas veikas arba už jas nuteistą.
4. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jos jurisdikcija apimtų atvejus, kuriais bet kuri iš 4 ir 16 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų visa ar iš dalies buvo padaryta jos teritorijoje, nepaisant to, kur ta teroristinė grupė būtų įsikūrusi ar vykdytų savo nusikalstamą veiklą.

5. Šis straipsnis apima ir jurisdikciją baudžiamosiose bylose, kurią valstybė narė nustato pagal savo nacionalinės teisės aktus.

V ANTRAŠTINĖ DALIS. NUOSTATOS DĖL TERORIZMO AUKŲ APSAUGOS, PARAMOS IR TEISIŲ

22 straipsnis

Terorizmo aukų apsauga ir pagalba joms

1. Valstybės narės užtikrina, kad nusikalstamų veikų, kurioms taikoma ši direktyva, tyrimas ar baudžiamasis persekiojimas nepriklausytų nuo asmens, kuriam padaryta veika, pateikto skundo ar kaltinimo bent tais atvejais, jeigu tos veikos buvo padarytos tos valstybės narės teritorijoje.
2. Valstybės narės užtikrina, kad veiktų specialios pagalbos ir paramos paslaugas terorizmo aukoms teikiančios tarnybos. Tokios tarnybos turi pajėgumus ir organizacinę struktūrą, kurių reikia teikiant pagalbą ir paramą tokioms aukoms iškart po išpuolio ir prireikus vėliau, kiek to reikia, atsižvelgiant į konkrečius kiekvienos aukos poreikius. Paslaugos yra konfidencialios, nemokamos ir lengvai prieinamos visoms terorizmo aukoms. Jos visų pirma apima:
  - (a) emocinę ir psichologinę paramą, pavyzdžiui, paramą įvykus traumai ir konsultavimą;
  - (b) rekomendacijas ir informaciją apie visus atitinkamus teisinius, praktinius ir finansinius klausimus.
3. Ši direktyva taikoma drauge su Direktyva 2012/29/ES nustatytais priemonėmis ir nedarant joms poveikio.

23 straipsnis

Kitoje valstybėje narėje gyvenančių terorizmo aukų teisės

1. Valstybės narės užtikrina jų kompetentingų institucijų tarpusavio bendradarbiavimą užtikrinant prieigą prie informacijos terorizmo aukoms, gyvenančioms kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje padarytas teroristinis nusikaltimas. Prieinama informacija visų pirma apima informaciją apie aukų teises, prieinamas paramos paslaugas ir kompensavimo už patirtus sužalojimus sistemas.
2. Valstybės narės užtikrina, kad visoms terorizmo aukoms būtų prieinamos pagalbos ir paramos paslaugos, kaip nustatyta 22 straipsnyje, jų gyvenamosios vietos valstybėje narėje, net jei teroristinis nusikaltimas buvo padarytas kitoje valstybėje narėje.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24 straipsnis

Tarybos pamatinio sprendimo 2002/475/TVR dėl kovos su terorizmu pakeitimas

Pamatinis sprendimas 2002/475/TVR pakeičiamas valstybių narių, kurioms ši direktyva privaloma, atžvilgiu, nedarant poveikio tų valstybių narių prievolėms, susijusioms su perkėlimo į nacionalinę teisę terminu.

Valstybių narių, kurioms ši direktyva privaloma, atžvilgiu nuorodos į Pamatinį sprendimą 2002/475/TVR laikomos nuorodomis į šią direktyvą.

25 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi per [12 mėnesių nuo šios direktyvos priėmimo dienos]. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

26 straipsnis

Ataskaitų teikimas

1. Praėjus [24 mėnesiams po šios direktyvos įgyvendinimo galutinio termino], Komisija pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje įvertinama, kokių mastu valstybės narės ėmėsi būtinų priemonių, siekdamos laikytis šios direktyvos.
2. Praėjus [48 mėnesiams po šios direktyvos įgyvendinimo galutinio termino], Komisija pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje įvertinamas šios direktyvos poveikis ir papildoma nauda, ir prireikus kartu pateikiama atitinkamų pasiūlymų. Komisija atsižvelgia į valstybių narių pateiktą informaciją pagal Sprendimą 2005/671/TVR.

27 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

28 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas